

Zasiłek dla bezrobotnych II / zasiłek socjalny

Zabezpieczenie podstawowe
dla osób poszukujących pracy

SGB II

Wstęp

Niniejsza instrukcja do Drugiej księgi kodeksu socjalnego (SGB II) poinformuje Państwa o najważniejszych warunkach i niezbędnych krokach w celu uzyskania świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego dla osób poszukujących pracy. Wyjaśni ona Państwu poszczególne stacje w Centrum Aktywizacji Bezrobotnych, specyfikę roszczenia o świadczenia dla zabezpieczenia bytu zgodnie z SGB II oraz to, na co powinni Państwo zwrócić uwagę i czego przestrzegać, jeśli złożą Państwo wniosek o świadczenia.

Instrukcja umożliwi Państwu przegląd najważniejszych treści regulacji ustawowych. Prosimy dokładnie ją przeczytać, tak by zapoznali się Państwo z przysługującymi Państwu prawami i obowiązkami.

Oczywiście instrukcja nie jest w stanie poruszyć każdej kwestii.

Bliższe informacje uzyskają Państwo w Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

Również w Internecie na stronie
» www.arbeitsagentur.de znajdą Państwo odpowiednie wskazówki.

Z różnymi tekstami ustaw, do których często odsyła się w poniższych rozdziałach, mogą się Państwo zapoznać wpisując w Internecie następujący link:
» www.gesetze-im-internet.de.

Spis treści

Wstęp	3
Spis treści	4
Wykaz skrótów	8
Znaki specjalne	8
Objaśnienia użytych znaków	9

Zasilek dla bezrobotnych II – przegląd najważniejszych zagadnień 10

1	Zabezpieczenie podstawowe dla osób poszukujących pracy – co to znaczy?	10
2	Centrum Aktywizacji Bezrobotnych	13
2.1	Kompleksowa pomoc w jednym miejscu	13
2.2	Od złożenia wniosku do wydania postanowienia – stacje w Centrum Aktywizacji Bezrobotnych	13
3	Państwa podstawowe obowiązki i następstwa ich naruszenia	17
3.1	Obowiązki zakończenia lub ograniczenia pobierania świadczeń	17
3.2	Obowiązki zgłoszeniowe, dostępność i urlop	18
3.3	Obowiązki współdziałania	19
3.4	Obowiązek zwrotu	23
4	Składanie i wydawanie wniosków	25
4.1	W jakim terminie i o jakie świadczenia składa się wniosek?	25
4.2	Kto składa wniosek o świadczenia?	26
4.3	Czy wniosek ma ustaloną formę?	26
5	Spotkanie z odpowiedzialnym za Państwa specjalistą ds. integracji	28
6	Złożenie wniosku	30

7	Decyzja w sprawie prawa do świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego	31
7.1	Postanowienie	31
7.2	Środek zaskarżenia	32

Bardziej szczegółowe wskazówki 34

8	Rozpatrywanie wniosku – Państwa prawo do świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego	34
8.1	Komu przysługuje prawo do zasiłku dla bezrobotnych II?	34
8.1.1	Kim jest osoba zdolna do pracy zarobkowej?	36
8.1.2	Kim jest osoba potrzebująca pomocy?	36
8.1.3	Priorytetowe inne świadczenia (socjalne)	36
8.2	Kto otrzymuje zasiłek socjalny?	38
8.3	Czym jest „wspólnota potrzeb”?	39
8.4	Jakie świadczenia występują?	41
8.5	Wysokość świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych w celu zabezpieczenia bytu	41
8.6	Świadczenia na pokrycie potrzeb dodatkowych	42
8.7	Świadczenia na pokrycie potrzeb związanych z kosztami zakwaterowania i ogrzewania	44
8.7.1	Koszty adekwatne	44
8.7.2	Warunki szczególne w przypadku przeprowadzki z gospodarstwa domowego rodziców	46
8.8	Inne świadczenia w przypadkach nagłej potrzeby	47
8.8.1	Pożyczki w razie szczególnej potrzeby	47
8.8.2	Świadczenia rzeczowe jako świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych	47
8.8.3	Świadczenia jednorazowe	48
8.8.4	Świadczenia dla osób uczących się zawodu	49
8.9	Kiedy, jak i przez jaki okres wypłacane są świadczenia?	51
8.9.1	Bezpłatny przelew na konto	52

8.9.2	Płatność, jeśli nie posiadają Państwo konta	53
8.9.3	Okres, na który przyznano świadczenia	54
8.10	Zajęcie prawa do świadczeń	54
9	Jaki jest wpływ dochodów i majątku?	55
9.1	Co kryje się pod pojęciem „dochodu”?	56
9.1.1	Dochód podlegający uwzględnieniu	56
9.1.2	Dochód niepodlegający uwzględnieniu	56
9.2	Jakie kwoty mogą zostać potrącone z dochodu?	57
9.3	Moment zaliczania dochodu	59
9.4	Co kryje się pod pojęciem „majątku”?	60
9.5	Odliczanie od majątku	61
9.6	Elementy nieuwzględniane jako majątek	62
9.7	Odstąpienie od natychmiastowego spożytkowania majątku	62
10	Świadczenia na edukację i uczestnictwo	63
10.1	Jakie świadczenia występują?	63
10.2	W jaki sposób realizowane są świadczenia?	64
10.3	Złożenie wniosku	64
11	Zabezpieczenie socjalne	65
11.1	Ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne	65
11.1.1	Prawo wyboru kasy chorych	67
11.2	Ubezpieczenie NNW	69
11.3	Ubezpieczenie emerytalne	69
11.3.1	Zgłaszanie do zakładu ubezpieczeń emerytalnych okresów bez pobierania świadczeń	70
11.4	Dopłata do składek ubezpieczeniowych	70
11.5	Dopłata do składek ubezpieczeniowych w celu uniknięcia stanu zapotrzebowania na pomoc	71

12	Sankcje	72
12.1	Obniżenie i przepadek zasiłku dla bezrobotnych II/zasiłku socjalnego	72
12.2	Powtarzające się naruszenie obowiązków	73
12.3	Sankcje w przypadku niezgłoszenia się	74
12.4	Brak następstw w przypadku zaistnienia ważnej przyczyny	75
12.5	Bardziej surowe następstwa dla osób uprawnionych do pobierania świadczeń w wieku poniżej 25 lat	76
12.6	Warunki szczególne w przypadku młodzieży/uczniów poszukujących możliwości nauki zawodu	77
12.7	Szczególne aspekty podczas równoczesnego pobierania zasiłku dla bezrobotnych	78
12.8	Sankcje w przypadku zasiłku socjalnego	78
13	W jaki sposób traktuje się roszczenia wobec osób trzecich (przede wszystkim o alimenty, wynagrodzenie za pracę, odszkodowanie)?	79
14	Ochrona danych	84
	Praktyczne wskazówki i porady końcowe	88
15	Dowód dla innych urzędów i instytucji	88
16	Porady praktyczne	89
16.1	Oszczędzać – tylko jak?	89
16.2	Praco, przybywam! – aplikacja	90
	Spis haseł A-Z	92
	Inne instrukcje/linki	94

Wykaz skrótów

BA	Bundesagentur für Arbeit Federalna Agencja Pracy
BAB	Berufsausbildungsbeihilfe Dofinansowanie kształcenia zawodowego
BAföG	Leistungen nach dem Bundesausbildungsförderungsgesetz Świadczenia zgodnie z Federalną ustawą stypendialną
BZSt	Bundeszentralamt für Steuern Federalny Centralny Urząd Podatkowy
ewent.	ewentualnie
itd.	i tak dalej
np.	na przykład
ook	osobista osoba kontaktowa
por.	porównaj
SGB II	Zweites Buch Sozialgesetzbuch Druga księga kodeksu socjalnego
SGB IX	Neuntes Buch Sozialgesetzbuch Dziewiąta księga kodeksu socjalnego
SGB X	Zehntes Buch Sozialgesetzbuch Dziesiąta księga kodeksu socjalnego
SGB XII	Zwölftes Buch Sozialgesetzbuch Dwunasta księga kodeksu socjalnego
tzn.	to znaczy
wzgl.	względnie

Znaki specjalne

€	euro
%	procent
§	paragraph

Objaśnienia użytych znaków

UWAGA

W tym miejscu zebrano najważniejsze informacje w skrócie. Symbol = (równa się) dodatkowo zwraca uwagę na ten fakt.

STRESZCZENIE

W tym miejscu uzyskają Państwo dodatkowe przydatne informacje.

WSKAZÓWKA

Na te informacje należy zwrócić szczególną uwagę, w szczególności by uniknąć negatywnych dla Państwa konsekwencji. Znak wykrzyknika dodatkowo zwraca uwagę na ten fakt.

PORADA

W tym miejscu znajdują się drobne porady, które być może będą dla Państwa przydatne.

LINK

W tym miejscu wyjaśniamy, gdzie znajdą Państwo informacje w Internecie.

PRZYKŁAD

W tym miejscu bliżej wyjaśniamy treść na podstawie praktycznych przykładów.

Zasiłek dla bezrobotnych II – przegląd najważniejszych zagadnień

1 Zabezpieczenie podstawowe dla osób poszukujących pracy – co to znaczy?

Zabezpieczenie podstawowe dla osób poszukujących pracy zgodnie z SGB II to wsparcie dla Państwa poprzez:

- świadczenia w celu integracji z rynkiem pracy oraz
- świadczenia dla zabezpieczenia bytu.

Celem jest to, by w przyszłości mogli Państwo zapewnić utrzymanie dla siebie oraz członków swojej rodziny z własnych środków i własnymi siłami.

Zabezpieczenie podstawowe, zgodnie z tym, co wynika już z samej nazwy, jest zabezpieczeniem minimum egzystencjalnego, tzn. zapewnieniem elementów niezbędnych do życia. **Owo zabezpieczenie przewidziane jest dla wszystkich tych, którzy dysponują niewielką ilością środków lub w ogóle nimi nie dysponują.**

Zasiłek dla bezrobotnych II mogą otrzymać wszelkie osoby zdolne do pracy zarobkowej, jeśli są uprawnione do pobierania świadczeń; osoby, które są niezdolne do pracy zarobkowej ale są uprawnione do pobierania świadczeń, mogą otrzymać zasiłek socjalny.

Podczas obliczania świadczeń analizuje się pojedynczą osobę zdolną do pracy zarobkowej albo tak zwaną

wspólnotę potrzeb. Jeśli w tym samym gospodarstwie domowym żyje i wspólnie gospodaruje kilka osób, z reguły uznaje się ich wszystkich łącznie jako wspólnotę potrzeb (patrz również » **Rozdział 8.3**).

Będąc osobą pobierającą zasiłek dla bezrobotnych II mają Państwo i osoby należące do Państwa wspólnoty potrzeb obowiązek wykorzystania wszystkich możliwości prowadzących do zmniejszenia lub zakończenia stanu zapotrzebowania na pomoc.

Świadczenia pieniężne w zakresie zabezpieczenia podstawowego dla osób poszukujących pracy finansowane są ze środków podatkowych a nie z ubezpieczenia na wypadek bezrobocia. Wysokość świadczenia nie zależy zatem od uzyskiwanych uprzednio dochodów z pracy lecz od tego, czego minimalnie potrzeba Państwu do życia i czego sami nie jesteście Państwo w stanie sobie zapewnić.

Zasiłek dla bezrobotnych II mogą Państwo otrzymywać również wówczas, gdy będą Państwo wykonywać pracę zarobkową, gdy jednak uzyskiwane zarobki nie będą wystarczające w celu zapewnienia utrzymania dla siebie i swojej rodziny. Bezrobocie nie jest zatem warunkiem otrzymywania zasiłku dla bezrobotnych II.

■ STRESZCZENIE

Świadczenia w zakresie zabezpieczenia podstawowego finansowane są z podatków, mają charakter przejściowy i udziela się je w celu zabezpieczenia minimum egzystencjalnego. Dlatego też należy wykorzystywać wszelkie możliwości w celu zakończenia lub ograniczenia stanu zapotrzebowania na pomoc!

SGB II wspiera Państwa za pośrednictwem różnych świadczeń, których celem jest Państwa integracja z rynkiem pracy.

O katalogu tych świadczeń informuje broszura » **Co? Ile ? Kto? – SGB II** oraz » **Instrukcja SGB II – Zabezpieczenie podstawowe dla osób poszukujących pracy – Integracja z rynkiem pracy.**

Dalsze doradztwo i pomoc w sprawie świadczeń, których celem jest integracja z rynkiem pracy, uzyskają Państwo w Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

2 Centrum Aktywizacji Bezrobotnych (Jobcenter)

2.1 Kompleksowa pomoc w jednym miejscu

Odpowiedzialna za realizację świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego jest Federalna Agencja Pracy (BA) oraz jednostki komunalne (miasta na prawach powiatu, powiaty).

Pomimo różnych kompetencji świadczenia w zakresie zabezpieczenia podstawowego realizowane są w jednym miejscu.

W tym celu powołano do życia wspólne placówki – **Centra Aktywizacji Bezrobotnych (Jobcenter).**

WSKAZÓWKA

Jeśli jednocześnie pobierają Państwo zasiłek dla bezrobotnych od swojej agencji pracy, to w Centrum Aktywizacji Bezrobotnych otrzymają Państwo wyłącznie powiększony zasiłek dla bezrobotnych II. W takim przypadku usługę pośrednictwa świadczy agencja pracy.

2.2 Od złożenia wniosku do wydania postanowienia – stacje w przypisaną do Państwa agencję pracy

Recepcja

W wielu Centrach Aktywizacji Bezrobotnych znajduje się recepcja, zwana również centrum obsługi klientów. W tym miejscu przedstawiają Państwo sprawę, z którą

Państwo przychodzą. Wiele kwestii można wyjaśnić w tym właśnie miejscu – między innymi jeśli chcieliby Państwo złożyć dokumenty albo potrzebują załączników / druków.

Również w strefie wejściowej dokonuje się rejestracji częściowej.

Strefa wejściowa

Pracownicy strefy wejściowej omówią z Państwem bardziej kompleksowe zagadnienia albo ustalą terminy spotkań w dziale obsługi świadczeń, dziale pośrednictwa pracy czy też dziale obsługi konkretnych przypadków.

Z reguły w tym miejscu otrzymają Państwo również formularze wniosków o świadczenia w zakresie zabezpieczenia podstawowego.

WSKAZÓWKA

Istnieje również możliwość, że w Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych nie będzie podziału na recepcję oraz strefę wejściową lub że określone procedury będą uregulowane w inny sposób.

Pośrednictwo pracy

Odpowiedzialna za Państwa osobista osoba kontaktowa (ook) w dziale pośrednictwa pracy i kształcenia – dalej zwana również specjalistą ds. integracji – będzie Państwa wspierać w poszukiwaniu miejsca pracy albo nauki zawodu lub wspólnie z Państwem poszuka stosownych ofert szkoleniowych oraz możliwości dodatkowej pracy zarobkowej.

WSKAZÓWKA

W przypadku jednoczesnego pobierania zasiłku dla bezrobotnych od swojego urzędu pracy, otrzymają w nim Państwo pomoc w zakresie pośrednictwa pracy. Za pośrednictwo pracy dla pozostałych członków wspólnoty potrzeb, którzy nie pobierają zasiłku dla bezrobotnych, pozostaje odpowiedzialne Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

Obsługa konkretnych przypadków

Specjalnie wyszkoleni specjaliści ds. obsługi konkretnych przypadków doradzą, pomogą i będą Państwu towarzyszyć w indywidualnej drodze do integracji zawodowej – nawet jeśli Państwa sytuacja osobista jest utrudniona. W tym celu pracownicy dysponują obszerną siecią ofert pomocy.

Ścisłe współpracują między innymi z:

- urzędami ds. młodzieży i placówkami pomocy młodzieży,
- placówkami opieki nad dziećmi,
- placówkami doradztwa dla migrantów,
- placówkami doradztwa dla dłużników oraz
- placówkami doradztwa ws. uzależnień i narkotyków.

Dział obsługi świadczeń

Pracownicy w dziale obsługi świadczeń zatroszczą się o wszystko to, co związane jest z zabezpieczeniem Państwa bytu łącznie z potrzebami dotyczącymi zakwaterowania oraz ogrzewania.

W tym miejscu następuje opracowanie Państwa wniosków i naliczana jest wysokość Państwa prawa do świadczenia.

UWAGA

Na każde spotkanie prosimy zabrać ze sobą ważny dokument tożsamości, paszport z aktualnym potwierdzeniem meldunku, paszport z aktualnym pozwoleniem na pobyt albo – o ile nie mają Państwo jeszcze tych dokumentów – stosowne zaświadczenie z urzędu ds. obcokrajowców z aktualnym potwierdzeniem meldunku.

3 Państwa podstawowe obowiązki i następstwa ich naruszenia

W stosunku do zabezpieczenia podstawowego dla osób poszukujących pracy obowiązują na równych prawach dwie zasady: zasada wspierania i zasada wymagania.

Zasada wymagania oznacza dla wszystkich członków wspólnoty potrzeb to, że należy wykorzystywać każdą możliwość w celu uniknięcia, eliminacji, skrócenia lub ograniczenia stanu zapotrzebowania na pomoc.

3.1 Obowiązki zakończenia lub ograniczenia pobierania świadczeń

W pierwszym rzędzie wymaga się od Państwa oraz członków Państwa wspólnoty potrzeb (patrz również » **Rozdział 8.3**) podejmowania konkretnych kroków w celu wyeliminowania stanu zapotrzebowania na pomoc.

Muszą Państwo samodzielnie starać się o zakończenie stanu zapotrzebowania na pomoc i aktywnie współdziałać we wszystkich działaniach wspierających ten cel.

Z powyższego wynika dla Państwa na przykład zobowiązanie przyjmowania każdej pracy, do wykonywania której są Państwo w stanie pod względem intelektualnym, psychicznym i fizycznym.

UWAGA

Jeśli nie wypełniają Państwo swoich obowiązków bez ważnej przyczyny, należy liczyć się z daleko idącymi konsekwencjami. Muszą się Państwo liczyć z obniżeniem a nawet całkowitą utratą świadczeń (więcej na ten temat – patrz również » **Rozdział 12 (Sankcje)**).

3.2 Obowiązki zgłoszeniowe, dostępność i urlop

Począwszy od dnia złożenia wniosku mają Państwo obowiązek **osobistego** zgłaszania się w Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych lub w innej placówce Centrum Aktywizacji Bezrobotnych oraz w razie konieczności stawienia się na badanie lekarskie lub psychologiczne, jeśli Centrum Aktywizacji Bezrobotnych wezwie Państwa do poddania się takim badaniom.

Obowiązki zgłoszeniowe obowiązują Państwa również w trakcie postępowania w sprawie sprzeciwu oraz postępowania przed sądem socjalnym.

WSKAZÓWKA

Jeśli nie mogą Państwo przyjść na dane spotkanie, prosimy o natychmiastowe powiadomienie Centrum Aktywizacji Bezrobotnych i podanie przyczyny.

PORADA

Istnieje możliwość otrzymania wiadomości SMS na telefon komórkowy, przypominającej o zbliżającym się terminie spotkania w Centrum Aktywizacji Bezrobotnych. Dzięki niej łatwiej będzie pamiętać w przyszłości o spotkaniu. Jeśli są Państwo zainteresowani tą usługą, prosimy zwrócić się do Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

Co do zasady Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych musi mieć możliwość skontaktowania się z Państwem osobiście oraz drogą pocztową w każdy dzień roboczy (do których zaliczamy również soboty) pod podanym przez siebie adresem oraz muszą Państwo być w stanie codziennie przychodzić do Centrum.

Jednak za uprzednią zgodą Centrum Aktywizacji Bezrobotnych mogą Państwo przebywać poza miejscem swojego zamieszkania przez okres maksymalnie trzech tygodni w danym roku kalendarzowym (tak zwana nieobecność w miejscu zamieszkania; „urlop”). Zasadniczo nie ma możliwości wydłużenia tego okresu. Po powrocie do miejsca zamieszkania zobowiązani są Państwo do niezwłocznego osobistego zgłoszenia się w Centrum.

STRESZCZENIE

Zawsze przed rozpoczęciem „urlopu” (nieobecność w miejscu zamieszkania, nie ma znaczenia, czy w kraju czy za granicą) muszą Państwo uzyskać zgodę Centrum Aktywizacji Bezrobotnych! Niedozwolona nieobecność w miejscu zamieszkania prowadzi do przypadku świadczeń oraz ewentualnie do żądania ich zwrotu.

3.3 Obowiązki współdziałania

Osoby składające wniosek o świadczenia zgodnie z SGB II albo je otrzymujące mają obowiązek współdziałania. To znaczy: Mają Państwo obowiązek kompletnego i poprawnego podania wszystkich informacji we wniosku oraz w załącznikach do niego. W przypadku jeśli są Państwo przedstawicielem wspólnoty potrzeb, powyższe dotyczy również informacji na temat innych osób ze wspólnoty potrzeb. Państwa informacje

stanowią podstawę podjęcia decyzji na temat Państwa prawa do świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego lub też tegoż prawa, przysługującego innym członkom wspólnoty potrzeb. Jeśli konieczne będzie przedstawienie tak zwanych „środków dowodowych” (np.: dokumenty, zaświadczenia), wówczas we własnym zakresie będą Państwo musieli je wymienić wzgl. przedłożyć.

Ponadto mają Państwo obowiązek niezwłocznego zgłoszenia właściwemu Centrum Aktywizacji Bezrobotnych wszelkich zmian, które zaistnieją po złożeniu wniosku i mogą wpłynąć na kształt świadczenia.

UWAGA

Wszyscy członkowie wspólnoty potrzeb zobowiązani są do przestrzegania obowiązków współdziałania.

WSKAZÓWKA

Z reguły wystarczy, gdy przedłożą Państwo dokumenty oryginalne do wglądu albo złożą kopie. Na całym terenie Niemiec w Centrach Aktywizacji Bezrobotnych wprowadza się akta elektroniczne. To znaczy, że złożone przez Państwa dokumenty w postaci papierowej zostaną poddane digitalizacji. Po upływie 8 tygodni Państwa dokumenty zostaną zniszczone zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych. W przypadku, gdyby omyłkowo złożyli Państwo dokumenty oryginalne, bez otrzymania takiego wezwania, prosimy niezwłocznie poinformować o tym Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych. Żądanie zwrotu dokumentów oryginalnych możliwe jest wyłącznie w terminie 8 tygodni od momentu ich złożenia. Pracownicy działu przyjmowania wniosków chętnie pomogą Państwu, jeśli mają Państwo pytania w sprawie wymaganych dokumentów. Państwa obowiązek współdziałania zaczyna obowiązywać w dniu złożenia wniosku i trwa z reguły do momentu zakończenia pobierania świadczeń a w kilku przypadkach również poza ten okres. Zmiany zachodzące w czasie trwania okresu udzielania świadczeń mogą mieć wpływna wysokość Państwa świad-

czeń za okres już rozpa- trzony i skutkować realizacją dopłaty albo powstaniem nadpłaty.

UWAGA

Prosimy o niezwłoczne powiadomienie Centrum Aktywizacji Bezrobotnych o każdej zmianie w Państwa sytuacji osobistej oraz ekonomicznej względnie o każdej zmianie w sytuacji osobistej oraz ekonomicznej innych osób z Państwa wspólnoty potrzeb. Tylko w ten sposób będzie możliwość ustalenia poprawnej wysokości świadczenia wszystkich członków wspólnoty potrzeb i uniknięcia sytuacji, w której otrzymają Państwo za niskie bądź też za wysokie świadczenia.

Do natychmiastowego powiadamiania zobowiązani są Państwo w szczególności, jeśli:

- rozpoczną Państwo lub wkrótce mają zamiar rozpocząć pracę zawodową – również w charakterze osoby prowadzącej własną działalność gospodarczą albo pomagającego członka rodziny. Prosimy nie polegać na ewentualnych zapewnieniach innych osób, które za Państwa dokonają zgłoszenia faktu podjęcia zatrudnienia. Do powyższego zobowiązani są wyłącznie Państwo.
- zamierzają Państwo wkrótce rozpocząć naukę zawodu albo studia,
- będąc osobą zdolną do pracy zarobkowej, uprawnioną do pobierania świadczeń zachorują Państwo i będą niezdolni do pracy lub gdy na powrót uzyskają Państwo zdolność do pracy,
- są Państwo obcokrajowcem i jeśli zaszły zmiany w zakresie Państwa statusu pobytu,

- wnioskuje albo pobiera Państwo (wszelkiego rodzaju) świadczenia emerytalno-rentowe,
- zmieni się Państwa adres wzgl. jeśli będą się chcieli Państwo przeprowadzić (informacje na ten temat – patrz » **Rozdział 8.7**),
- ktoś wyprowadzi albo wprowadzi się do Państwa gospodarstwa domowego (nawet jeśli tylko na okres przejściowy),
- wezmą Państwo ślub, rozpoczną życie we wspólnocie małżeństwopodobnej albo w związku partnerskim lub jeśli rozstaną się Państwo ze swoim/ją partnerem/ką,
- rozwiodą się Państwo, dochód lub majątek we wspólnocie potrzeb ulegnie zmianie albo
- do budżetu Państwa albo członka wspólnoty potrzeb wpłyną zyski z majątku (np.: odsetki, dywidendy) albo jeśli dokonany zostanie zwrot podatku.

Mają Państwo obowiązek poinformowania o ww. zmianach również wówczas, gdy takowe wystąpią u innej osoby ze wspólnoty potrzeb.

Przedstawiciel wspólnoty potrzeb musi zadbać o to, by członkowie wspólnoty potrzeb w każdej chwili byli poinformowani o wszystkich sprawach z zakresu prawa o świadczeniach, o treści niniejszej instrukcji jak również o swoich obowiązkach współdziałania.

UWAGA

W przypadku naruszenia obowiązków współdziałania, żądanie zwrotu nadpłaconych świadczeń dotyczy z reguły wszystkich uprawnionych do pobierania świadczeń osób ze wspólnoty potrzeb. Dodatkowo może zostać wszczęte postępowanie wykroczeniowe albo postępowanie karne. Centrum Aktywizacji Bezrobotnych w drodze zautomatyzo-

wanego porównania danych, znajdujących się w różnych placówkach, uzyskuje informacje podatkowe i majątkowe (np.: o wynagrodzeniu za pracę, dochodach kapitałowych, rentach i emeryturach). Dlatego też zatajane dochody oraz majątek regularnie ujawniane są w późniejszym terminie.

W umowie między urzędem pracy a bezrobotnym o konkretnych działaniach w celu integracji z rynkiem pracy odpowiedzialny za Państwa specjalista ds. integracji indywidualnie ustali z Państwem obowiązek zgłaszania niezdolności do pracy oraz przedkładania zaświadczenia o niezdolności do pracy.

STRESZCZENIE

Prosimy zwracać uwagę na kompletność i poprawność podawanych przez Państwa danych i niezwłocznie informować Centrum Aktywizacji Bezrobotnych o zaistniałych zmianach.

Przestrzeganie obowiązków współdziałania leży w Państwa interesie. Jeśli podadzą Państwo nieprawdziwe lub niekompletne dane albo nie poinformują o zaistniałych zmianach wzgl. nie uczynią tego Państwo niezwłocznie, wówczas będą się Państwo musieli liczyć nie tylko żądaniem zwrotu otrzymanych świadczeń lecz również narażają się na ryzyko wszczęcia postępowania w sprawie wykroczenia albo postępowania karnego.

3.4 Obowiązek zwrotu

Jeśli niesłusznie otrzymali Państwo świadczenia, zobowiązani są Państwo jak i inni członkowie wspólnoty po-

trzeb do ich zwrotu. W sprawie zaistnienia obowiązku zwrotu świadczenia otrzymają Państwo tzw. postanowienie.

Zgodnie z przepisami kodeksu socjalnego przyznane świadczenia należy anulować wtedy, gdy przyznane świadczenia nie przysługiwały osobie zainteresowanej a w szczególności jeśli:

- podała nieprawdziwe albo niekompletne dane umyślnie lub z rażącym niedbalstwem wzgl. nie poinformowała o zmianie swojej sytuacji, uczyniła to w sposób niepoprawny, niekompletny lub nieterminowy,
- wiedziała albo była w stanie w prosty sposób dojść do wniosku, że nie przysługuje jej żadne prawo do świadczenia lub też przysługuje jej ono w niższej wysokości albo
- uzyskała **dochód lub posiada majątek**, który doprowadziłby do utraty albo do zmniejszenia tego prawa. (W tym przypadku nie chodzi o zawinięcie lecz jedynie o to, że uzyskano dochód, który nie został doliczony do świadczeń.)

WSKAZÓWKA

W odniesieniu do nadpłat, zawinionych w przeszłości przez jednego z rodziców, dziecko, gdy tylko osiągnie pełnoletność, zobowiązane jest dochodzić możliwości tak zwanego „ograniczenia odpowiedzialności” zgodnie z § 1629a kodeksu cywilnego (BGB). Podczas egzekucji będzie można żądać od dziecka zwrotu tylko kwoty w wysokości majątku posiadanego przez nie w chwili pełnoletności. W ten sposób unika się sytuacji, w której dziecko rozpoczyna swoją pełnoletność z obciążeniem w postaci długów.

4 Składanie i wydawanie wniosków

Cel: Zakończenie / ograniczenie stanu zapotrzebowania na pomoc

W celu otrzymania świadczeń zgodnie z SGB II muszą Państwo złożyć stosowny wniosek.

Prosimy pamiętać, aby złożyć wniosek w tym Centrum Aktywizacji Bezrobotnych, w którego okręgu zwyczajowo Państwo przebywają wzgl. są zameldowani.

LINK

Pomoc przydatną podczas wypełniania wniosku znajdą Państwo na stronie Federalnej Agencji Pracy » www.arbeitsagentur.de > **Arbeitslos und Arbeit finden** > Sekcja Merkblätter und Formulare” **WEITERE DOWNLOADS** > pod „Wählen Sie Ihr Anliegen” i wybierając „**Arbeitslosengeld II**”.

W razie pytań Centrum Aktywizacji Bezrobotnych chętnie Państwu pomoże.

4.1 W jakim terminie i o jakie świadczenia składa się wniosek?

Dla **wszystkich** świadczeń zgodnie z SGB II niezbędne jest złożenie wniosku. Prosimy zwrócić uwagę na fakt, iż wnioski o określone świadczenia (np.: świad-

czenia na pokrycie potrzeb specjalnych, większości potrzeb związanych z edukacją oraz uczestnictwem) należy składać **osobno**.

Ważne jest to, by złożyć wniosek w terminie. Obowiązuje mianowicie generalna zasada, że świadczenia nie obejmują dni przed złożeniem wniosku.

Wyjątkiem jest wniosek o świadczenia dla zabezpieczenia bytu. Wniosek ten obowiązuje wstecz od pierwszego dnia miesiąca, w którym go złożono.

STRESZCZENIE

Świadczenia zgodnie z SGB II co do zasady podlegają rozpatrzeniu począwszy od dnia złożenia wniosku.

Wyjątek: Świadczenia dla zabezpieczenia bytu realizuje się z mocą wsteczną na pierwszy dzień miesiąca złożenia wniosku.

4.2 Kto składa wniosek o świadczenia?

Jeśli wspólnie z innymi członkami gospodarstwa domowego tworzą Państwo wspólnotę potrzeb, wówczas wniosek znajduje zastosowanie również w stosunku do innych osób, z którymi Państwo razem mieszkają. Dalsze informacje na temat wspólnoty potrzeb mogą Państwo znaleźć w » **Rozdziale 8.3**.

4.3 Czy wniosek ma ustaloną formę?

Wniosek mogą Państwo złożyć bez zachowywania określonej formy, zatem ustnie, telefonicznie, drogą mailową czy też pisemnie, tak by nie ryzykować utraty prawa do świadczeń. Jednak również w przypadku

składania wniosku bez zachowania ustalonej formy, muszą Państwo podać wszystkie niezbędne dane, tak że nie powinni Państwo rezygnować z korzystania z formularzy wniosków. Jeśli mogą Państwo przyjść osobiście, wówczas istnieje możliwość bezpośredniego omówienia otwartych kwestii, co ułatwi opracowywanie wniosku.

LINK

Formularze znajdą Państwo na stronie internetowej Federalnej Agencji Pracy » www.arbeitsagentur.de » **Arbeitslos und Arbeit finden** > Sekcja Merkblätter und Formulare” **WEITERE DOWNLOADS** > pod „Wählen Sie Ihr Anliegen” i wybierając „**Arbeitslosengeld II**”.

Formularze otrzymają Państwo również w Centrum Aktywizacji Bezrobotnych (Jobcenter).

5 Spotkanie z odpowiedzialnym za Państwa specjalistą ds. integracji

Cel: Zakończenie / ograniczenie stanu zapotrzebowania na pomoc

Wraz z wydaniem dokumentów wniosku podany zostanie Państwu termin spotkania w sprawie pośrednictwa pracy, już po wydaniu wniosku przeprowadzona zostanie rozmowa albo w niedługim czasie przesłany zostanie do Państwa inny termin spotkania. Rozmowę przeprowadzi pracownik działu pośrednictwa pracy albo działu obsługi konkretnych przypadków.

W każdym przypadku pracownik porozmawia z Państwem o dotychczasowym przebiegu pracy zawodowej i razem z Państwem przeprowadzi tzw. analizę mocnych stron i potencjału.

Ponadto określona zostanie Państwa wiedza specjalistyczna i umiejętności, które przydadzą się Państwu w docelowym zawodzie, który chcą Państwo wykonywać.

Państwa osoby kontaktowe zapytają jedynie o te Państwa dane, które są niezbędne w celu przeprowadzenia pośrednictwa i doradztwa.

UWAGA

Państwa dane te podlegają ochronie danych.

Wiecej na temat ochrony danych znajdą Państwo w » **Rozdziale 14.**

Odpowiednie doradztwo i skuteczne pośrednictwo mogą mieć miejsce tylko z Państwa pomocą.

Z tego względu pytania będą dotyczyły także Państwa osobistych oczekiwań i celów.

Na podstawie zgromadzonych informacji sporządzony zostanie z Państwem plan integracyjny. Odpowiedzialny za Państwa specjalista ds. integracji przedstawi Państwu – o ile będzie taka możliwość – natychmiastową ofertę podjęcia pracy albo doskonalenia zawodowego.

Ponadto doradzi Państwu w sprawie możliwości uzyskania pomocy w poszukiwaniu pracy, podjęciu pracy albo doksztalcaniu zawodowym.

PORADA

Pierwsze wskazówki dotyczące sporządzania aplikacji znajdą Państwo w » **Rozdziale 16.2.**

Informacje uzupełniające znajdą Państwo w broszurze » **Co? Ile? Kto? SGB II** oraz w » **Instrukcji SGB II – Integracja z rynkiem pracy.**

STRESZCZENIE

Celem specjalisty ds. integracji jest wypracowanie wspólnie z Państwem drogi szybkiego znalezienia pracy dla Państwa (albo poszerzenia zakresu Państwa zatrudnienia) w celu ograniczenia lub długoterminowego zakończenia stanu zapotrzebowania na pomoc.

6 Złożenie wniosku

Cel: Zakończenie / ograniczenie stanu zapotrzebowania na pomoc

Szybkie rozpatrzenie wniosku i wypłata świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego jest możliwa tylko wtedy, gdy przedstawią Państwo wszystkie kompletne dane, niezbędne do oceny roszczenia i wydania decyzji.

Pracownicy działu składania wniosków są do Państwa dyspozycji.

7 Decyzja w sprawie prawa do świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego

Cel: Zakończenie / ograniczenie stanu zapotrzebowania na pomoc

O decyzji w sprawie wniosku o świadczenie oraz o każdej późniejszej zmianie tej decyzji poinformuje Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych w formie pisemnego postanowienia.

Pisemne postanowienie otrzymają Państwo m.in:

- jeśli Państwa wniosek zostanie rozpatrzony pozytywnie,
- jeśli Państwa wniosek nie został rozpatrzony w ogóle albo tylko częściowo,
- jeśli zmieni się wysokość świadczenia albo
- jeśli otrzymali Państwo świadczenie niesłusznie i będą je Państwo musieli zwrócić.

W przypadku pytań dotyczących postanowienia mogą się Państwo zwrócić do działu świadczeń w Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych lub do centrum obsługi klienta.

7.1 Postanowienie

W postanowieniu o przydzieleniu świadczeń znajdą Państwo m.in. następujące dane:

- członkowie wspólnoty potrzeb,
- wysokość świadczeń,
- okres przyznania świadczeń,
- dane obliczeniowe,
- konto bankowe oraz
- ubezpieczenie zdrowotne.

LINK

Wzór postanowienia z objaśnieniami oraz filmem wideo z objaśnieniami postanowienia o przydzieleniu świadczeń znajdują Państwo na stronie internetowej Federalnej Agencji Pracy » www.arbeitsagentur.de > **Arbeitslos und Arbeit finden** > Sekcja Merkbblätter und Formulare” **WEITERE DOWNLOADS** > pod „Wählen Sie Ihr Anliegen” i wybierając „**Arbeitslosengeld II**”.

Tam należy wejść na linki » **Arbeitslosengeld II – Musterbescheid** albo » **Erklär-Video zum Bewilligungsbescheid**.

STRESZCZENIE

Po złożeniu wniosku spotkają się Państwo z odpowiedzialnym za Państwa specjalistą ds. integracji, który przeprowadzi z Państwem pierwszą rozmowę.

Po złożeniu kompletu dokumentów wniosku i przydzieleniu świadczeń odbędą się kolejne rozmowy.

Celem jest długoterminowa integracja Państwa z rynkiem pracy lub rozbudowa Państwa obecnego zatrudnienia w taki sposób, by można było ograniczyć bądź zakończyć stan zapotrzebowania na pomoc!

7.2 Środek zaskarżenia

Jeśli nie zgadzają się Państwo z decyzją Centrum Aktywizacji Bezrobotnych, mogą Państwo lub każda inna osoba, do której odnosi się postanowienie, złożyć **sprzeciw** w terminie jednego miesiąca od momentu przekazania postanowienia.

Sprzeciw należy złożyć na piśmie w tym Centrum Aktywizacji Bezrobotnych, które wydało postanowienie, albo także złożyć je osobiście do protokołu. Decyzja podlega wówczas ponownej kontroli.

Jeśli nie ma możliwości pozytywnego rozpatrzenia sprzeciwu albo jeśli możliwe jest tylko częściowe pozytywne rozpatrzenie, wówczas otrzymają Państwo pisemne **postanowienie w sprawie sprzeciwu**. Od tego postanowienia – jeśli Państwo się z nim nie zgadzają – mogą Państwo złożyć skargę w sądzie socjalnym.

Bardziej szczegółowe wskazówki

8 Rozpatrywanie wniosku – Państwa prawo do świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego

Po złożeniu dokumentów wniosku w komplecie następuje rozpatrzenie Państwa wniosku o świadczenia zgodnie z SGB II. Kilka podstawowych założeń dla przyznania świadczenia podano poniżej w celu lepszego ich zrozumienia.

8.1 Komu przysługuje prawo do zasiłku dla bezrobotnych II?

Prawo do zasiłku dla bezrobotnych II przysługuje Państwu, jeśli:

- są Państwo osobą zdolną do pracy zarobkowej,
- uprawnioną do pobierania świadczeń w wieku od 15 lat do standardowego wieku emerytalnego,
- Państwa zwyczajowe miejsce zamieszkania znajduje się w Niemczech i
- potrzebują Państwo pomocy.

Mogą Państwo otrzymywać świadczenia także wtedy, gdy żyją Państwo z osobą zdolną do pracy zarobkowej, uprawnioną do pobierania świadczeń w tzw. wspólnocie potrzeb (por. » **Rozdział 8.3**)

Osoby uczące się zawodu w czasie trwania edukacji zawodowej oraz uczestnictwa w działaniach przygotowujących do zawodu co do zasady uprawnieni są do świadczeń. Uczniowie oraz studenci, mieszkający w

gospodarstwie domowym rodziców, mają tylko wtedy prawo do zasiłku dla bezrobotnych II, gdy wypłacane są świadczenia zgodnie z Federalną ustawą stypendialną (BAföG) albo nie są one wypłacane tylko ze względu na uwzględnienie dochodów oraz / lub majątku. Osoby uczące się zawodu, które w czasie trwania edukacji mieszkają w internacie / akademiku albo u instruktora i otrzymują pełne wyżywienie, oraz studenci, którzy nie mieszkają w gospodarstwie domowym rodziców, nie mają prawa do zasiłku dla bezrobotnych II. Ewentualnie przysługuje im jednak prawo do świadczeń uzupełniających dla osób uczących się zawodu (patrz » **Rozdział 8.8.4**).

Warunki szczególne dla obywateli zagranicznych

Mogą Państwo otrzymywać świadczenia dla zabezpieczenia bytu tylko wtedy, gdy:

- Państwa zwyczajowe miejsce zamieszkania znajduje się w Niemczech a pobyt nie ma charakteru krótkoterminowego. Jeśli są Państwo obywatelami UE, prosimy udowodnić ten fakt przedkładając umowę najmu, poświadczenie meldunku oraz dokument tożsamości;
- przebywają Państwo w Niemczech legalnie. Prosimy przedłożyć w Centrum Aktywizacji Bezrobotnych Państwa pozwolenie na pobyt (powyższe nie dotyczy obywateli UE);
- już udzielono albo mogłoby być udzielone Państwu pozwolenie na podjęcie zatrudnienia; powyższe wynika zasadniczo z Państwa pozwolenia na pobyt;
- nie przysługuje Państwu prawo do świadczeń zgodnie z ustawą o świadczeniach dla ubiegających się o azyl (Asylbewerberleistungsgesetz) oraz
- pracują Państwo w Niemczech w charakterze pracownika albo osoby prowadzącej własną działalność gospodarczą i działalność tą prowadzą Państwo szczerze i z wyraźnym zamiarem wypracowywania zysków a nie jedynie zgłosili Państwo działalność gospodarczą albo

- są Państwo w Niemczech dłużej niż trzy miesiące i nie przebywają w Niemczech tylko w celu poszukiwania pracy; powyższe dotyczy również członków Państwa rodziny albo
 - Państwa prawo do swobodnego przemieszczania się wynika wyłącznie z artykułu 10 Rozporządzenia UE 492/2011 posiadają Państwo pozwolenie na pobyt z przyczyn humanitarnych.
- Powyższe dotyczy również członków Państwa rodziny.

8.1.1 Kim jest osoba zdolna do pracy zarobkowej?

Są Państwo osobą zdolną do pracy zarobkowej, jeśli mogą Państwo pracować przynajmniej przez trzy godziny dziennie i jeśli przez dający się przewidzieć okres czasu choroba lub niepełnosprawność nie uniemożliwia Państwu wykonywania takiej pracy.

Jeśli są Państwo obcokrajowcem, muszą Państwo mieć pozwolenie na podjęcie zatrudnienia albo mieć możliwość jego uzyskania.

8.1.2 Kim jest osoba potrzebująca pomocy?

Osobą potrzebującą pomocy są Państwo, jeśli nie są Państwo w stanie w ogóle albo w niewystarczający sposób zapewnić utrzymanie dla siebie oraz osób żyjących z Państwem we wspólnocie potrzeb z podlegającego uwzględnieniu dochodu albo majątku (patrz » **Rozdział 9**) i nie otrzymują niezbędnej pomocy od innych, w szczególności od członków rodziny czy też podmiotów odpowiedzialnych za realizację innych świadczeń socjalnych.

8.1.3 Priorytetowe inne świadczenia (socjalne)

Jeśli przysługuje Państwu prawo do innych świadczeń (socjalnych), co do zasady zobowiązani są Państwo do

złożenia wniosku o ich przyznanie, ponieważ dzięki nim mogą Państwo zmniejszyć lub ograniczyć swój własny stan zapotrzebowania na pomoc lub Państwa wspólnoty potrzeb. Jeśli nie złożą Państwo w tej sprawie niezbędnego wniosku, Centrum Aktywizacji Bezrobotnych ma prawo do złożenia go za Państwa. Prawo do tych świadczeń może częściowo prowadzić do tego, że zostaną Państwo zasadniczo wykluczeni ze świadczeń zgodnie z SGB II.

Najważniejszymi świadczeniami priorytetowymi są:

- zasiłek rodzinny,
- dodatek na dzieci (ewent. razem z dodatkiem mieszkaniowym), jeśli mają Państwo własne dochody i dzieci – na które otrzymują Państwo zasiłek rodzinny – i mogą pokryć zapotrzebowanie własne oraz Państwa partnera/ki, jednak nie mają Państwo możliwości pokrycia zapotrzebowania dzieci oraz jeśli dzięki niemu będzie można wyeliminować stan zapotrzebowania na pomoc przez okres przynajmniej trzech całych miesięcy,
- zaliczka na poczet świadczeń alimentacyjnych dla dzieci do 12-go roku życia (mogą ją Państwo otrzymać, jeśli samotnie wychowują Państwo dziecko/dzieci i nie otrzymują Państwo regularnych świadczeń alimentacyjnych na to dziecko/te dzieci. Zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych wypłaca się maksymalnie przez okres 72 miesięcy),
- zasiłek dla bezrobotnych,
- (obniżona) emerytura od 63-go roku życia, nie jest obowiązkowe, jeśli z powodu obniżonej emerytury staliby się Państwo osobami wymagającymi opieki,
- zagraniczna emerytura, jeśli jest ona porównywalna z niemiecką emeryturą,
- pozostałe renty (renta z tytułu obniżenia zdolności do pracy zarobkowej, renta wdowia/wdowcza, renta sieroca),
- zasiłek chorobowy,

- świadczenia w zakresie dofinansowania kształcenia (BAföG, dofinansowanie nauki, BAB),
- dodatek mieszkaniowy dla najemców/zasiłek na pokrycie obciążeń dla właścicieli domów, jeśli dzięki niemu będą Państwo w stanie całkowicie przezwyciężyć stan zapotrzebowania na pomoc zgodnie z SGB II,
- zasiłek macierzyński (przez okres ochrony matek w związku z ciążą – z reguły sześć tygodni przed i osiem tygodni po porodzie),
- zasiłek wychowawczy po narodzinach dziecka.

Nie mają Państwo obowiązku korzystania z tzw. „dodatku mieszkaniowego na dziecko” – czyli dodatku mieszkaniowego tylko dla Państwa dziecka. Istnieje jednak możliwość, że skorzystanie z niego będzie stanowić dla Państwa korzyść finansową. Dodatek mieszkaniowy na dziecko wchodzi tylko wtedy w rachubę, gdy Państwa dziecko ma własny dochód (np.: z tytułu zasiłku rodzinnego, świadczeń alimentacyjnych, zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych, wynagrodzenia za czas nauki zawodu). Bliższe informacje uzyskają Państwo w Centrum Aktywizacji Bezrobotnych albo ośrodkiem pomocy mieszkaniowej.

8.2 Kto otrzymuje zasiłek socjalny?

Osoby niezdolne do pracy zarobkowej nie mają samodzielnego prawa do świadczeń zgodnie z SGB II. Tylko jeśli żyją z osobą zdolną do pracy zarobkowej, uprawnioną do pobierania świadczeń we wspólnocie potrzeb (patrz również » **Rozdział 8.3**), osobom niezdolnym do pracy zarobkowej może przysługiwać prawo do świadczeń zgodnie z SGB II – tzw. zasiłek socjalny.

Z pobierania zasiłku socjalnego wykluczone są osoby, które mają prawo do świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego dla osób starszych oraz w przypadku długotrwałego obniżenia zdolności do pracy

zarobkowej; natomiast osoby pobierające przez określony czas rentę z tytułu całkowitego obniżenia zdolności do pracy zarobkowej mogą otrzymywać zasiłek socjalny.

8.3 Czym jest „wspólnota potrzeb”?

Przy naliczaniu Państwa świadczeń traktuje się Państwa jako pojedynczą osobę zdolną do pracy zarobkowej albo jako tzw. „wspólnotę potrzeb”.

Jeśli żyją Państwo z kilkoma osobami w tym samym gospodarstwie domowym i prowadzą je w kontekście ekonomicznym wspólnie, wówczas być może będą wszyscy Państwo razem traktowani jako jedna „wspólnota potrzeb”.

Osoba należąca do wspólnoty potrzeb została określona w SGB II. W przypadku tego typu wspólnoty potrzeb dokonuje się wspólnej analizy wszystkich należących do niej osób oraz ich sytuacji osobistej (dochody i majątek – patrz » **Rozdział 9**).

To znaczy, że: dochód jednej osoby należy uwzględnić podczas naliczania również w odniesieniu do innych osób wspólnoty potrzeb. Zatem następuje wyrównanie.

Do wspólnoty potrzeb należą:

- osoby zdolne do pracy zarobkowej uprawnione do pobierania świadczeń;
- partner/ka osób zdolnych do pracy zarobkowej uprawnionych do pobierania świadczeń; są to:
 - żona/mąż nieżyjąca/y w trwałej separacji
 - partner/ka życiowy/a nieżyjący/a w trwałej separacji albo
 - partner/ka żyjący/a w tzw. wspólnocie odpowiedzialności i wzajemnego poręczania („wspólnota małżeństwo-podobna”). Powyższe obowiązuje nie

tylko w stosunku do związków partnerskich między mężczyzną a kobietą

- nieżonate/niezamężne dzieci osoby zdolnej do pracy zarobkowej uprawnionej do pobierania świadczeń albo partnera/ki, jeśli nie ukończyły jeszcze 25-go roku życia;
- rodzice albo rodzic (ewent. partner/ka) zdolnego do pracy zarobkowej, nieżonatego/niezamężnego dziecka, które nie ukończyło jeszcze 25-go roku życia.

Na przykład

- nieżonate/niezamężne dziecko w wieku poniżej 25 lat, posiadające własne dziecko albo
- dziecko samo, które ukończyło 25-ty rok życia, tworzy własną wspólnotę potrzeb, nawet jeśli przynależy ono jeszcze do Państwa gospodarstwa domowego.

Dzieciom, które przebywają w gospodarstwie domowym tylko czasami na podstawie porozumienia między rodzicami w sprawie prawa sprawowania pieczy i utrzymywania stosunków z dzieckiem, przysługują w danym wypadku proporcjonalne prawa do świadczeń w obu wspólnotach potrzeb biologicznych rodziców.

Jeśli inne osoby spokrewnione (np.: ciotka, wujek) albo spowinowacone żyją z Państwem w gospodarstwie domowym, to należą one do tzw. wspólnoty gospodarstwa domowego a nie do wspólnoty potrzeb.

Członkowie Państwa wspólnoty potrzeb mogą również sami złożyć wniosek, jeśli nie zgadzają się na reprezentację. Składając własny wniosek członkowie wspólnoty potrzeb unieważniają pełnomocnictwo do reprezentowania, reprezentują swoje interesy samodzielnie a pomimo to pozostają w istniejącej wspólnocie potrzeb. Istnieje również możliwość jedynie zażądania realizacji płatności na rzecz samego siebie.

W tym przypadku pełnomocnictwo do reprezentowania w pozostałym zakresie nie zmienia się.

STRESZCZENIE

Mówiąc wprost, co do zasady tworzą Państwo wspólnotę potrzeb z najbliższymi członkami rodziny, żyjącymi w Państwa gospodarstwie domowym. Państwa rodzina jest Państwa wspólnotą potrzeb. Jednak są wyjątki od powyższego. Często ciężko jest ocenić, czy mamy do czynienia ze wspólnotą potrzeb. Oceny takiej może dokonać Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

8.4 Jakie świadczenia występują?

Na świadczenia zgodnie z SGB II składają się świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych, dodatkowych oraz potrzeb związanych z kosztami zakwaterowania i ogrzewania.

Przy spełnieniu odpowiednich przesłanek, do powyższego dochodzą świadczenia na edukację i uczestnictwo (informacje na ten temat patrz również

» **Rozdział 10**).

8.5 Wysokość świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych w celu zabezpieczenia bytu

Świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych obejmują ryczałtowo potrzeby bieżące oraz występujące w nieregularnych wzgl. dużych interwałach czasowych (np.: wyżywienie, ubiór, higiena ciała, sprzęty domowe, potrzeby życia codziennego itd.).

Wysokość świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych w celu zabezpieczenia bytu od 01.01.2018

Osoby samotne, osoby samotnie wychowujące dzieci	416 €
Pełnoletni partnerzy	374 €
Osoby pełnoletnie do momentu ukończenia 25-go roku życia (18–24 lat) Osoby poniżej 25-go roku życia, przeprowadzające się bez promesy jednostki komunalnej (18–24)	332 €
Dzieci wzgl. młodociani w wieku od 15 lat do momentu ukończenia 18-go roku życia (14–17 lat),	316 €
Dzieci od początku 7-go roku życia lat do momentu ukończenia 14-go roku życia (6–13 lat)	296 €
Dzieci do momentu ukończenia 6-go roku życia (0–5 lat)	240 €

Świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych podlegają kontroli zawsze na 1 stycznia danego roku na podstawie wskaźników cen i wynagrodzeń. W przypadku wyniknięcia na jej podstawie zmian dotyczących wysokości przyznanych świadczeń, właściwe postanowienia podlegają automatycznemu dopasowaniu.

8.6 Świadczenia na pokrycie potrzeb dodatkowych

W odniesieniu do potrzeb, których nie można zaspokoić świadczeniem na pokrycie potrzeb regularnych, mogą Państwo otrzymać dodatkowo świadczenia na pokrycie potrzeb dodatkowych.

Owe świadczenia na pokrycie potrzeb dodatkowych (stałe kwoty zryczałtowane) oprócz świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych otrzymają Państwo, jeśli należą do następujących grup osób:

- przyszłe matki począwszy od 13-go tygodnia ciąży,
- osoby samotnie wychowujące niepełnoletnich,
- osoby niepełnosprawne otrzymujące określone świadczenia zgodnie z SGB IX wzgl. SGB XII albo
- osoby uprawnione do pobierania świadczeń, które z przyczyn medycznych wymagają kosztownej diety (jeśli ta jest niezbędna, co można udowodnić).

Osoby niepełnosprawne niezdolne do pracy zarobkowej, posiadające dokument z symbolem „G”, mogą otrzymać świadczenia na pokrycie potrzeb dodatkowych, jeśli do tej pory nie przysługiwały im żadne inne świadczenia na pokrycie potrzeb dodatkowych z tytułu niepełnosprawności; powyższe nie dotyczy dzieci do momentu ukończenia 15-go roku życia.

Suma wyżej wymienionych świadczeń na pokrycie potrzeb dodatkowych nie może przekraczać miarodajnej każdorazowo wysokości świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych.

W określonych warunkach istnieje możliwość uwzględnienia dalszych potrzeb, które powstają wskutek szczególnych okoliczności życiowych przez dłuższy czas i są nieuchronne. Osobom uprawnionym do pobierania świadczeń, korzystającym z wody ciepłej dostarczanej nie za pośrednictwem instalacji grzewczej lecz urządzenia (przepływowy podgrzewacz wody lub terma gazowa) zainstalowanego w miejscu zakwaterowania (decentralny system podgrzewania wody) Centrum Aktywizacji Bezrobotnych udziela świadczeń na pokrycie potrzeb dodatkowych. Prosimy zatem podać w swoim wniosku rodzaj podgrzewania ciepłej wody i dostarczyć dokumenty potwierdzające ten fakt.

8.7 Świadczenia na pokrycie potrzeb związanych z kosztami zakwaterowania i ogrzewania

8.7.1 Koszty adekwatne

Świadczenia na pokrycie potrzeb związanych z kosztami zakwaterowania i ogrzewania (czynsz) wypłacane są w faktycznej ponoszonej wysokości, jeśli są **adekwatne**.

Kwestię adekwatności kosztów określają właściwe lokalne komunalne wytyczne / wskaźniki lub statuty zgodnie z § 22a SGB II. Dowiedzą się Państwo w swoim Centrum Aktywizacji Bezrobotnych, jakie koszty są adekwatne. Są Państwo zobowiązani do wykorzystywania ich tylko na potrzeby czynszu!

W konkretnych przypadkach istnieje możliwość przelewania odnośnych kwot bezpośrednio na rzecz wynajmującego.

Jeśli mieszkają Państwo we własnym domu albo mieszkaniu własnościowym, do kosztów związanych z zakwaterowaniem zaliczamy również związane z nimi obciążenia (np.: odpowiednie odsetki od zadłużenia z tytułu hipotek, podatek gruntowy, ubezpieczenie budynku mieszkalnego, opłata za dziedziczne prawo zabudowy, koszty dodatkowe jak w przypadku mieszkań wynajmowanych). Również nieuniknione wydatki na utrzymanie i naprawy mogą zostać ewentualnie uznane za potrzeby. Do powyższego **nie** zalicza się **rat spłaty kredytów**, ponieważ dzięki nim ostatecznie tworzy się majątek. Tworzenie majątku nie jest jednak celem świadczeń z zakresu opieki społecznej.

Jeśli wydatki są nieadekwatnie wysokie, mają Państwo obowiązek obniżenia kosztów zakwaterowania, o ile istnieje taka możliwość. W tym kontekście może zająć

również konieczność przeprowadzki do tańszego mieszkania.

Jeśli w celu obniżenia kosztów zakwaterowania niezbędna będzie w Państwa przypadku przeprowadzka, wyższe koszty Państwa zakwaterowania będą opłacane do momentu, w którym przeprowadzka będzie możliwa lub potencjalnie wykonalna, z reguły jednak maksymalnie przez okres sześciu miesięcy.

Centrum Aktywizacji Bezrobotnych może w takich przypadkach przejąć na korzyść Państwa **niezbędne** koszty znalezienia nowego mieszkania i przeprowadzki oraz kaucji (z reguły w postaci pożyczki).

STRESZCZENIE

Przed zawarciem umowy w sprawie nowego zakwaterowania istnieje konieczność uzyskania we właściwym miejscowo Centrum Aktywizacji Bezrobotnych deklaracji zgody (promesy) na ponoszenie przyszłych wydatków. Jeśli po przeprowadzce, która nie była niezbędna, koszty zakwaterowania wzrosną, opłacane będą w dalszym ciągu tylko koszty w dotychczasowej wysokości.

WSKAZÓWKA

Oprócz wymienionych świadczeń nie przysługuje prawo do dodatku mieszkaniowego. Jeśli jednak dzięki otrzymywaniu dodatku mieszkaniowego Państwa stan zapotrzebowania na pomoc – lub gdy żyją Państwo we wspólnocie potrzeb – ów stan całej wspólnoty potrzeb (ewent. plus dodatek na dzieci) można zakończyć lub go uniknąć, mają Państwo obowiązek złożenia wniosku o dodatek mieszkaniowy. Bliższe informacje znajdują

Państwo w » **Instrukcji Dodatek na dzieci** albo otrzymają je Państwo w lokalnej kasie rodzinnej.

Jeśli nie złożą Państwo wniosku o dodatek mieszkaniowy, Centrum Aktywizacji Bezrobotnych ma prawo do złożenia tego wniosku za Państwa.

8.7.2 Warunki szczególne w przypadku przeprowadzki z gospodarstwa domowego rodziców

Jeśli są Państwo niezamężni/nieżonaci, nie ukończyli jeszcze 25-go roku życia i chcą się wyprowadzić od rodziców albo jednego rodzica, mogą Państwo otrzymać środki na pokrycie kosztów czynszu i ogrzewania w nowym miejscu zakwaterowania tylko wtedy, gdy uzyskają Państwo uprzednio tzw. „promesę” odpowiedzialnego za Państwa dotychczas Centrum Aktywizacji Bezrobotnych. Prosimy złożyć wniosek o uzyskanie promesy podając na piśmie przyczyny planowanej przeprowadzki.

Otrzymają Państwo promesę, jeśli:

- przeciwko pozostaniu w mieszkaniu rodziców przemawiają poważne przyczyny natury socjalnej i jeśli są na to dowody albo
- przeprowadzka do nowego zakwaterowania niezbędna jest w celu integracji z rynkiem pracy albo
- mamy do czynienia z inną podobną poważną przyczyną.

Jeśli przeprowadzą się Państwo bez uzyskania niezbędnej promesy, otrzymają Państwo niższe miesięczne świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych (por. » **Tabela – punkt 8.5**) a świadczenia na pokrycie potrzeb związanych z kosztami zakwaterowania i ogrzewania nie zostaną wypłacone.

Również świadczenia na pierwsze urządzenie mieszkania nie zostaną udzielone (por. » **Rozdział 8.8.3**).

STRESZCZENIE

Również w tym przypadku muszą Państwo uzyskać promesę **przed** zawarciem umowy w sprawie nowego zakwaterowania.

8.8 Inne świadczenia w przypadkach nagłej potrzeby

8.8.1 Pożyczki w razie szczególnej potrzeby

W szczególnych sytuacjach życiowych mogą pojawić się potrzeby stanowiące zagrożenie Państwa bytu, których jednak nie są Państwo w stanie uniknąć. W takiej sytuacji kryzysowej istnieje możliwość udzielenia świadczenia rzeczowego albo pieniężnego w formie **pożyczki**.

Tego typu nieuchronna potrzeba może pojawić się np.: wskutek utraty, uszkodzenia albo kradzieży rzeczy.

Pożyczka podlega zwrotowi. Z reguły jej spłata odbywa się w ten sposób, że wypłaca się Państwu 10% mniej przysługujących Państwu świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych (potrącenie).

8.8.2 Świadczenia rzeczowe jako świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych

Świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych mogą być udzielane w części albo w całości w formie świadczenia rzeczowego (w postaci bonów). Powyższe

może mieć miejsce, gdy na przykład po raz kolejny wykorzystają Państwo świadczenie pieniężne zbyt szybko, ponieważ Państwa sposób życia w porównaniu z wysokością świadczenia jest nieodpowiedni i w celu przezwyciężenia trudności finansowych składają Państwo wniosek o dodatkową pożyczkę.

Z tego typu „niegospodarnym zachowaniem” mamy do czynienia, gdy wykorzystali Państwo miesięczne świadczenia w krótkim czasie po ich wypłaceniu.

8.8.3 Świadczenia jednorazowe

Miesięczne świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych przewidziane są na Państwa bieżące utrzymanie.

Oprócz tego istnieje możliwość udzielenia świadczeń jednorazowych na:

- pierwsze wyposażenie mieszkania łącznie ze sprzętem AGD,
- pierwsze wyposażenie w zakresie ubioru i pierwsze wyposażenie w przypadku ciąży i narodzin dziecka oraz
- zakup i naprawę obuwia ortopedycznego, naprawę sprzętu i wyposażenia terapeutycznego oraz najem sprzętu terapeutycznego.

Te jednorazowe świadczenia udzielane są w postaci świadczenia pieniężnego albo rzeczowego (bony). Istnieje możliwość ustalenia kwoty zryczałtowanej.

Prawo do świadczeń w celu pokrycia wymienionych potrzeb przysługuje również wtedy, gdy nie otrzymują Państwo świadczeń dla zabezpieczenia bytu i nie mają wystarczających dochodów czy też majątku w celu pełnego zaspokojenia tych specjalnych potrzeb. Przy tym istnieje jednak możliwość uwzględnienia Państwa dochodów z kolejnych sześciu miesięcy od wydania decyzji.

8.8.4 Świadczenia dla osób uczących się zawodu

Uczniowie zawodu, uczniowie i studenci, którzy nie są wykluczeni ze świadczeń zgodnie z SGB II, do momentu rozpatrzenia wniosku o dofinansowanie edukacji będą otrzymywać zasiłek dla bezrobotnych II w niezmienionej wysokości. Wyrównanie nastąpi w ramach roszczenia o zwrot.

Poniższy ustęp dotyczy tylko osób uczących się zawodu, które ze względu na wykluczenie ze świadczeń zgodnie z § 7 ustępem 5 SGB II nie mogą pobierać zasiłku dla bezrobotnych II.

Wszelkie świadczenia zawarte w poniższym ustępie nie skutkują ustanowieniem ustawowego ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego. Jeśli nie posiadają Państwo innego ubezpieczenia, muszą Państwo zawrzeć dobrowolne ustawowe albo prywatne ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne.

1 Pożyczka pomostowa na pierwszy miesiąc pobierania nauki

Istnieje możliwość przydzielenia Państwu na okres pierwszego miesiąca pobierania nauki zasiłku dla bezrobotnych II w dotychczasowej wysokości w postaci pożyczki na przezwyciężenie trudności w okresie do pierwszej wypłaty świadczenia związanego z dofinansowaniem edukacji albo wynagrodzenia, otrzymywanego przez osobę uczącą się zawodu. Pożyczkę zwrócą Państwo po zakończeniu nauki. W sprawie spłaty zawarte zostanie z Państwem porozumienie.

2 Świadczenia uzupełniające na pokrycie potrzeb dodatkowych oraz pierwsze wyposażenie w przypadku ciąży i narodzin dziecka

W przypadku spełniania warunków mogą Państwo

-uzupełniająco do świadczenia związanego z dofinansowaniem edukacji - otrzymać świadczenia, odpowiadające swojej wysokością świadczeniom na pokrycie potrzeb dodatkowych, niezwiązanych z edukacją. Są to:

- świadczenia na pokrycie potrzeb dodatkowych dla przyszłych matek,
- świadczenia na pokrycie potrzeb dodatkowych dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- świadczenia na pokrycie potrzeb dodatkowych w zakresie niezbędnej z medycznego punktu widzenia, kosztownej diety,
- świadczenia na pokrycie nieuniknionych dodatkowych potrzeb bieżących. Przysługuje Państwu ponadto prawo do pierwszego wyposażenia w przypadku ciąży oraz po narodzinach dziecka.

3 Pożyczka w sytuacjach nietypowych, uzasadniających zastosowanie regulacji wyjątkowych oraz wsparcie finansowe przyznawane w takich sytuacjach na czas określony

Jeśli wykluczenie ze świadczeń równoznaczne jest dla Państwa ze znalezieniem się w odbiegającej od przypadków standardowych sytuacji nietypowej, uzasadniającej zastosowanie regulacji wyjątkowych mogą Państwo w formie pożyczki otrzymać zasiłek dla bezrobotnych II, składki na ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne oraz świadczenia na edukację i uczestnictwo. Pożyczkę zwróci Państwo po zakończeniu nauki. W sprawie spłaty zawarte zostanie z Państwem porozumienie.

Jeśli sytuacja nietypowa, uzasadniająca zastosowanie regulacji wyjątkowych, polega na tym, że ze względu na przekroczenie granicy wiekowej zgodnie z § 10 Federalnej ustawy stypendialnej [Bundesausbildungsförderungsgesetz] nie otrzymają Państwo dofinansowania na edukację, istnieje możliwość przydzielenia - w formie wsparcia finansowego na odbycie tej edukacji -

równie zasiłku dla bezrobotnych II oraz niezbędnych składek na ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne. Warunkiem dodatkowym jest to, że edukacja szkolna jest absolutnie niezbędna dla Państwa integracji z rynkiem pracy oraz że alternatywa odbycia nauki zawodu nie istnieje.

W razie pytań na temat świadczeń uzupełniających czy też pożyczek dla osób uczących się zawodu.

prosimy o kontakt z odpowiedzialnym za Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

8.9 Kiedy, jak i przez jaki okres wypłacane są świadczenia?

Świadczenia w zakresie zabezpieczenia podstawowego będą wypłacane Państwu co miesiąc z góry. Wszystkie pełne miesiące naliczane będą zawsze jednakowo, tj. za 30 dni kalendarzowych. Jeśli przysługują Państwu świadczenia za niepełny miesiąc, wówczas za jeden dzień wypłaca się 1/30 świadczenia miesięcznego.

PRZYKŁAD

Roszczenie za luty z 28 dniami:

Początek roszczenia – 1 luty	Otrzymają Państwo świadczenia za 30 dni = 30 / 30
Roszczenie zakończyło się 17 lutego; otrzymali już Państwo świadczenia za 30 dni	W czasie od 17-go do 30-go dnia nie przysługuje Państwu roszczenie i z tego względu otrzymali Państwo świadczenia za 14 dni za dużo = 14 / 30

Roszczenie za marzec z 31 dniem:

Roszczenie za marzec kończy się począwszy od 31-go marca	Otrzymali Państwo w marcu świadczenia tylko za 30 dni; roszczenie nie ulega zmianie
--	---

Z reguły przelewane pieniądze będą do Państwa dyspozycji jeden dzień kalendarzowy przed rozpoczęciem się miesiąca, za który przysługuje to roszczenie. Centrum Aktywizacji Bezrobotnych nie ma wpływu na ewentualne opóźnienia transferowe (np.: opóźniony zapis na dobro Państwa konta albo opóźnione dostarczenie przekazu pieniężnego).

W sprawie Państwa wniosku decyzje podejmuje wyłącznie odpowiedzialne za Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych. Ono dokonuje również przelewów na Państwa rzecz i administruje wszystkimi złożonymi dokumentami. Dlatego też prosimy o kontakt z Centrum Aktywizacji Bezrobotnych, jeśli mają Państwo pytania w sprawie przelewu albo chcieliby Państwo uzyskać informacje w kwestii świadczeń.

8.9.1 Bezplatny przelew na konto

Świadczenia w zakresie zabezpieczenia podstawowego otrzymają Państwo bezpłatnie, jeśli każą Państwo przelać świadczenie pieniężne na konto europejskie. Nie muszą Państwo być właścicielem konta. Jeśli jednak podają Państwo konto, za pośrednictwem którego nie będą Państwo mogli dysponować swoim indywidualnym roszczeniem, to mimo wszystko roszczenie uznaje się za spełnione. Dlatego też zaleca się, by byli Państwo przynajmniej współwłaścicielem konta.

UWAGA

Należy pamiętać: że w przypadku przelewów na rachunek zbiorczy dla kart kredytowych podanie numeru karty kredytowej w tytule przelewu jest technicznie niemożliwe i może skutkować zwrotami płatności. Zdecydowanie zaleca się zatem korzystanie z rachunku bieżącego do płatności świadczeń.

8.9.2 Płatność, jeśli nie posiadają Państwo konta

Jeśli nie posiadają Państwo konta, zrealizowany zostanie do Państwa „przekaz pieniężny” (czek).

Czek ten mogą Państwo (albo Państwa pełnomocnik) zrealizować w każdej placówce dokonującej wypłat poczty Deutsche Post lub banku Deutsche Postbank. Z tego tytułu powstają jednak koszty zryczałtowane w wys. 2,85 euro, które zostaną potrącone bezpośrednio z przysługującego Państwu świadczenia.

Kosztów nie potrąca się, jeśli dowiodą Państwo, że założenie konta w instytucji finansowej jest dla Państwa – bez Państwa winy – niemożliwe. Instytucje finansowe zasadniczo mają ustawowy obowiązek założenia każdemu obywatelowi konta podstawowego; odmowa założenia konta jest możliwa tylko w szczególnych przypadkach wyjątkowych.

Placówka dokonująca wypłat pobiera w przypadku wypłaty gotówkowej **dotatkowo** opłaty za wypłatę.

Kwota płatności	Opłata
do kwoty 50 €	3,50 €
od kwoty ponad 50 € do kwoty 250 €	4,00 €

od kwoty ponad 250 € do kwoty 500 €	5,00 €
od kwoty ponad 500 € do kwoty 1.000 €	6,00 €
od kwoty ponad 1.000 € do kwoty 1.500 €	7,50 €

Centrum Aktywizacji Bezrobotnych nie ma wpływu na opłaty za wypłatę.

Kwoty poniżej 10 euro nie są wypłacane lecz gromadzone do momentu, w którym kwota będzie wyższa. Po wygaśnięciu Państwa prawa do świadczeń wypłacana zostanie również kwota poniżej 10 euro, o ile wykraczać ona będzie poza limit opłat w wys. 6,35 euro (opłata minimalna i koszty zryczałtowane).

8.9.3 Okres, na który przyznano świadczenia

Świadczenia w zakresie zabezpieczenia podstawowego przyznaje się z reguły na okres sześciu miesięcy. Powyższe nie obowiązuje, jeśli wiadomo, że przesłanki już wcześniej ustały. Jeśli potrzebowałby Państwo pomocy w czasie wykraczającym poza ten okres, muszą Państwo złożyć wniosek o kontynuację świadczenia celem otrzymywania w dalszym ciągu świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego.

8.10 Zajęcie prawa do świadczeń

Przysługujące Państwu prawa do świadczeń dla zabezpieczenia bytu z reguły nie podlegają zajęciu i dlatego też nie mogą być ani przeniesione ani zajęte.

Automatyczną ochronę przed zajęciem na koncie ROR uzyskują Państwo tylko po jego przekształceniu w tzw. konto z ochroną przed zajęciem (P-Konto). Na tym koncie (P-Konto) nie ma możliwości zajmowania określonych kwot chronionych przed zajęciem.

Bliższe informacje na temat konta z ochroną przed zajęciem uzyskują Państwo w swoim banku.

9 Jaki jest wpływ dochodów i majątku?

Świadczenia z zakresu zabezpieczenia podstawowego otrzymują tylko osoby potrzebujące pomocy. Kim jest osoba potrzebująca pomocy, opisano w

» **Rozdziale 8.1.2.**

Zasada jest prosta: Przed otrzymaniem pomocy finansowej muszą Państwo wykorzystać najpierw swoje własne środki. Do środków tych zaliczamy dochody i majątek.

Jeśli zatem posiadają Państwo dochody lub majątek, wówczas stan zapotrzebowania na pomoc może nie obowiązywać tymczasowo, częściowo albo w całości, w zależności od tego, jaka część z dochodu oraz majątku podlega zaliczeniu.

UWAGA

Muszą Państwo podać w dokumentach wniosku informacje o całym majątku i dochodzie.

O tym, czy oraz jaka kwota z powyższych podlega uwzględnieniu, decyduje wyłącznie Centrum Aktywizacji Bezrobotnych zgodnie z przepisami ustawy. Ma ono obowiązek sprawdzenia przekazanych danych dotyczących Państwa oraz innych osób w gospodarstwie domowym.

W razie wątpliwości lepiej zapytać.

9.1 Co kryje się pod pojęciem „dochodu”?

Dochód to zasadniczo każde wpływy pieniężne, które Państwo uzyskuje od chwili złożenia wniosku. Nie ma znaczenia, jakiego rodzaju i jakiego pochodzenia są to wpływy, czy są przeznaczone do zabezpieczenia bytu, czy podlegają obowiązkowi podatkowemu lub czy mają charakter jednorazowy czy też powtarzający się.

9.1.1 Dochód podlegający uwzględnieniu

Do dochodów należą na przykład:

- wpływy z pracy zależnej oraz własnej działalności gospodarczej;
- świadczenia wypłacane w miejsce wynagrodzenia takie jak zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek wychowawczy lub zasiłek chorobowy;
- wpływy z wynajmu oraz dzierżawy, z działalności rolniczej i leśnej;
- świadczenia alimentacyjne, zasiłek rodzinny;
- dochody kapitałowe i z tytułu odsetek;
- wpływy z tytułu posiadania akcji;
- każdego rodzaju świadczenia rentowo-emerytalne;
- wpływy jednorazowe (np.: zwrot podatku, odpawy, spadek).

9.1.2 Dochód niepodlegający uwzględnieniu

Określonych wpływów nie uznaje się za dochód w rozumieniu SGB II i nie podlegają one zaliczeniu (dochody uprzywilejowane). Na przykład:

- renty dla poszkodowanych zgodnie z Federalną ustawą o świadczeniach na rzecz ofiar działań wojennych (Bundesversorgungsgesetz) oraz ustawami przewidującymi odpowiednie zastosowanie,
- zasiłek dla osób niewidomych,

- zasiłek opiekuńczy – w przypadku opieki w pełnym wymiarze czasowym – z tytułu wychowywania pierwszego i drugiego wychowanka – w całości oraz na trzeciego wychowanka – 25%, o ile nie chodzi o opiekę dzienną,
- wsparcie szczególne jak np.: pomoc natychmiastowa w przypadku katastrof, wynagrodzenia honorowe ze środków publicznych (w przypadku jubileuszy związanych z osiągnięciem wysokiego wieku albo małżeństwem, uratowanie życia), datki z loterii fantowych dla osób potrzebujących.

9.2 Jakie kwoty mogą zostać potrącone z dochodu?

Na podstawie podanego przez Państwa dochodu Centrum Aktywizacji Bezrobotnych określa potrącone od niego kwoty odliczenia oraz kwoty wolne i wylicza w ten sposób dochód podlegający zaliczeniu.

W zależności od rodzaju dochodu i jego wysokości potrąca się z niego różne kwoty odliczenia, kwoty wolne oraz wydatki

Potrącane z dochodu kwoty oraz kwoty wolne to m.in:

- podatki od tychże,
- obowiązkowe składki na ustawowe ubezpieczenie społeczne,
- ubezpieczenia nakazane ustawowo i odpowiednie ubezpieczenia prywatne,
- składki emerytalne dotowane zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych (Einkommenssteuergesetz),
- koszty uzyskania przychodu (np.: koszty przejazdów, prowadzenie podwójnego gospodarstwa domowego),
- wydatki na wywiązanie się z ustawowych obowiązków utrzymywania osób,
- kwoty wolne w przypadku pracy zarobkowej.

STRESZCZENIE

Kwoty podlegające odliczeniu przy naliczaniu dochodu określone są zawsze indywidualnie.

Kwota wolna w przypadku pracy zarobkowej:

Jeśli uzyskują Państwo dochód z pracy zarobkowej, to dochód ten co do zasady zaliczany jest do świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego.

Kwoty wolne mają jednak na celu, by ostatecznie pozostawało Państwu więcej środków do dyspozycji niż bez uzyskiwania dochodu z pracy zarobkowej.

Ważne:

Dla wysokości Państwa kwoty wolnej decydujący jest dochód brutto (dochód przed opodatkowaniem).

- Pierwsze **100 euro** dochodu z pracy zarobkowej nie podlega zaliczeniu (podstawowa kwota wolna).
- Ponadto **20%** części dochodu brutto od kwoty powyżej **100 euro** do kwoty **1.000 euro** włącznie nie podlega zaliczeniu.
- Oprócz tych obu kwot wolnych zaliczeniu nie podlega **10%** Państwa wynagrodzenia brutto od kwoty powyżej **1.000 euro** do górnej granicy wynagrodzenia. W przypadku osób uprawnionych do pobierania świadczeń, nieposiadających dziecka górna granica wynagrodzenia odpowiada dochodowi brutto w wys. **1.200 euro**, w przypadku osób uprawnionych do pobierania świadczeń, żyjących z przynajmniej jednym niepełnoletnim dzieckiem we wspólnocie potrzeb – **1.500 euro**.

PRZYKŁAD

Uzyskują Państwo dochód brutto w wys. 1.900 euro. Przyjmijmy, że po potrąceniu podatków i składek na ubezpieczenie społeczne pozostaje 1.500 euro.

Z powyższej sumy kwotą wolną jest:	100 €
od 100 do 1.000 euro = 900 euro	
dodatkowo kwota wolna 20% =	180 €
od 1.000 do 1.200 euro = 200 euro	
kwota wolna jeszcze raz 10% =	20 €
Łączna kwota niepodlegająca zaliczeniu:	300 €

Jeśli posiadają Państwo niepełnoletnie dziecko, dochodzi jeszcze kwota wolna w wys. maksymalnie 30 euro (od 1.200 do 1.500 euro)

PRZYKŁAD

Jeśli są Państwo zatrudnieni w ramach „małego etatu” (wynagrodzenie do 450 euro), to z reguły nie płacą Państwo podatków i składek na ubezpieczenie społeczne.

Od dochodu można wówczas odliczyć:

Podstawowa kwota odliczenia w wys.	100 €
oprócz tego 20% z pozostałych 350 euro	70 €
Daje to kwotę wolną w wys.	170 €

9.3 Moment zaliczania dochodu

Regularne wpływy podlegają uwzględnieniu w tym miesiącu, w którym wpływy te do Państwa dotrą i mogą Państwo nimi dysponować, o ile ustawa nie przewiduje innych okresów zaliczania.

Wpływy jednorazowe (np.: dodatek urlopowy, roczne płatności specjalne, zwrot podatku itd.) należy również uwzględnić w tym miesiącu, w którym są one realizowane. Jeśli jednak świadczenia za ten miesiąc już zostały Państwu wypłacone bez uwzględnienia tych wpływów jednorazowych, wpływy te zostaną uwzględnione dopiero w kolejnym miesiącu. Podziału na 6 miesięcy dokonuje się, gdy na skutek uwzględnienia wpływów w jednym miesiącu prawo do świadczenia uległoby przedawkowi.

Zasiłek dla bezrobotnych II wypłacany jest z góry, tzn. na początku miesiąca, tak że w razie wpływów w bieżącym miesiącu może powstać nadpłata. Na to Centrum Aktywizacji Bezrobotnych nie ma wpływu. Nadpłacona kwota podlega zwrotowi (na temat anulowania oraz obowiązku zwrotu – patrz » **Rozdział 3.4**).

9.4 Co kryje się pod pojęciem „majątku”?

Do Państwa majątku należy cały dobytek, dający się zmierzyć w pieniądzu – bez względu na to, czy majątek znajduje się w kraju czy też za granicą.

Do powyższego należy np.: gotówka, saldo dodatnie na rachunkach inwestycyjnych, oszczędności, oszczędności na rachunku oszczędnościowo-budowlanym, certyfikaty depozytowe, papiery wartościowe (np.: akcje i udziały w funduszach), rzeczy (jak np.: pojazdy albo biżuteria), kapitałowe ubezpieczenie na życie, prawo własności domu i ziemi, mieszkania własnościowe oraz inne prawa rzeczowe do działek.

Zasadniczo uwzględnieniu podlega Państwa własny, możliwy do spożytkowania majątek oraz majątek członków żyjących z Państwem we wspólnocie potrzeb.

Majątek uznaje się za możliwy do spożytkowania wtedy, gdy można go wykorzystać bezpośrednio na utrzy-

manie lub gdy jego wartość w pieniądzu można wykorzystać na utrzymanie poprzez jego użycie, sprzedaż, obciążenie w formie zastawu, wynajem albo wydzierżawienie. Niemożliwe do spożytkowania są składniki majątku, którymi nie wolno Państwu swobodnie dysponować (np.: ze względu na zastawienie składnika majątku).

Pieniądze, które wpłynęły przed okresem, którego dotyczy wniosek (czyli przed miesiącem złożenia wniosku), zalicza się do majątku.

9.5 Odliczanie od majątku

Tak jak w przypadku dochodu, tak i w kontekście majątku istnieją różne kwoty wolne, uzależnione od rodzaju majątku.

I tak mamy np.:

- podstawowe kwoty wolne w wys. 150 euro za każdy rok życia,
- inwestycje w ramach dodatkowego prywatnego ubezpieczenia emerytalnego wspieranego przez państwo,
- kwota wolna na pozostałe formy ubezpieczeń emerytalnych w wys. 750 euro za każdy rok życia, jeśli spożytkowanie majątku nie jest możliwe przed początkiem emerytury (wyłączenie spożytkowania majątku) oraz
- kwota wolna z tytułu zakupu niezbędnych rzeczy w wys. 750 euro.

STRESZCZENIE

Podczas wyliczania majątku kwoty wolne określa się – tak jak w przypadku dochodu – również indywidualnie.

9.6 Elementy nieuwzględniane jako majątek

Następujących składników majątku nie uwzględnia się:

- odpowiednie sprzęty domowe,
- odpowiedni pojazd mechaniczny,
- przeznaczone na zabezpieczenie emerytalne przedmioty majątku oraz prawa w przypadku zwolnienia z obowiązku ubezpieczeń emerytalnych – w odpowiednim zakresie,
- zamieszkiwane przez Państwa, odpowiednie mieszkanie własnościowe albo zamieszkiwana przez Państwa, odpowiednia działka z domem,
- majątek przeznaczony na rychny zakup albo utrzymanie odpowiedniej działki z domem dla osób niepełnosprawnych albo wymagających opieki,
- rzeczy i prawa, których spożytkowanie byłoby niewątpliwie nieekonomiczne albo oznaczałoby dla osoby zainteresowanej szczególną niesprawiedliwość.

9.7 Odstąpienie od natychmiastowego spożytkowania majątku

Jeśli natychmiastowe zużycie albo spożytkowanie majątku, który właściwie podlegałby uwzględnieniu, nie jest możliwe albo stanowiłoby szczególną niesprawiedliwość, wówczas udziela się świadczenia w formie pożyczki.

Pożyczka może zostać uzależniona od tego, czy roszczenie o jej zwrot zostanie zabezpieczone rzeczowo (np.: hipoteką) czy też w inny sposób.

10 Świadczenia na edukację i uczestnictwo

Świadczenia na pokrycie potrzeb związanych z kształceniem oraz uczestnictwem w życiu społecznym i kulturalnym dla dzieci, młodzieży i młodych dorosłych uwzględnia się oprócz świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych w ramach tzw. „pakietu edukacyjnego”.

10.1 Jakie świadczenia występują?

• Wycieczki szkolne i kilkudniowe wycieczki klasowe

W przypadku uczniów i dzieci uczęszczających do placówek pobytu dziennego istnieje możliwość pokrycia kosztów w związku z wycieczkami/wycieczkami klasowymi.

• Osobiste materiały szkolne

Z reguły w roku szkolnym uczniowie otrzymują łącznie 100 euro na wyprawkę szkolną.

• Adekwatne dofinansowanie nauki

Istnieje możliwość udzielenia adekwatnego, uzupełniającego dofinansowania nauki, jeśli szkoła potwierdzi taką potrzebę i jeśli nie ma porównywalnych ofert szkolnych.

• Dopłata do wspólnych obiadów

Jeśli szkoły, świetlice, przedszkola albo opiekunki czy też opiekunowie do dzieci oferują obiad, istnieje możliwość udzielenia dopłaty do obiadu. Udział własny rodziców wynosi 1 euro dziennie.

• Uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym

Dzieci i młodzież poniżej 18 roku życia otrzymują 10 euro miesięcznie na korzystanie z ofert stowarzyszeń, ofert kulturalnych czy też rekreacyjnych – w przypadku udowodnionego członkostwa.

- **Koszty przewozu uczniów**

Uczniowie, którzy nie są w stanie dotrzeć do najbliższej szkoły ponadpodstawowej pieszo lub rowerem, otrzymują z reguły dopłatę do kosztów przewozu.

10.2 W jaki sposób realizowane są świadczenia?

Pomoc może mieć formę pieniężną albo rzeczową lub usługową – w szczególności w formie bonów. Do rozliczania świadczeń i zwrotu kosztów stosuje się różne warianty. Właściwe jednostki komunalne określają sposób postępowania i udzielają Państwu stosownych informacji.

WSKAZÓWKA

Prosimy starannie przechowywać faktury, pokwitowania, bilety lub zgłoszenia, ponieważ posłużą one za ewentualny dowód.

10.3 Złożenie wniosku

O wszystkie świadczenia pakietu edukacyjnego (oprócz osobistych materiałów szkolnych) należy złożyć dla każdego dziecka osobny wniosek. Prosimy składać wnioski na czas, tak by Państwa dzieci mogły skorzystać ze świadczeń w pełnym zakresie. Za finansowanie i realizację pakietu edukacyjnego odpowiedzialne są jednostki komunalne. W przypadku osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych II realizacją zajmują się z reguły Centra Aktywizacji Bezrobotnych.

LINK

Dalsze informacje znajdują Państwo w Internecie pod adresem: » www.bildungspaket.bmas.de.

11 Zabezpieczenie socjalne

11.1 Ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne

Wskutek pobierania zasiłku dla bezrobotnych II (jednak nie w przypadku pożyczek lub pobierania zasiłku socjalnego) co do zasady podlegają Państwo obowiązkom ubezpieczeniowemu w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego. Centrum Aktywizacji Bezrobotnych nie pokrywa kosztów innego zabezpieczenia na wypadek choroby.

Centrum Aktywizacji Bezrobotnych nie ubezpiecza osób pobierających zasiłek socjalny w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego. W sprawie ochrony ubezpieczeniowej prosimy o kontakt we własnym zakresie z Państwa kasą chorych.

Jeśli ostatnio przed pobieraniem zasiłku dla bezrobotnych II posiadali Państwo prywatne ubezpieczenie zdrowotne, to w czasie pobierania zasiłku dla bezrobotnych II również pozostają ubezpieczeni. Jeśli ostatnio nie posiadali Państwo ubezpieczenia zdrowotnego a w zakresie zawodowym prowadzą Państwo głównie własną działalność gospodarczą albo nie podlegają Państwo obowiązkowi ubezpieczeniowemu zgodnie z § 6 ustępem 1 albo 2 Piątej księgi kodeksu socjalnego, to fakt pobierania świadczeń również nie wiąże się z posiadaniem ustawowego ubezpieczenia zdrowotnego. Muszą Państwo we własnym zakresie zatroszczyć się o zabezpieczenie na wypadek choroby i zawrzeć ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne. Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych może ewentualnie wspomóc Państwa finansowo, udzielając dopłaty do składek na ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne (patrz » Rozdział 11.4 i 11.5).

Ponadto istnieją szczególne regulacje w sprawie początku obowiązku ubezpieczeń zdrowotnych, jeśli na początku okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych II ukończyli Państwo 55-ty rok życia.

W Niemczech istnieje obowiązek posiadania ubezpieczenia zdrowotnego dotyczący wszystkich –również osób pobierających świadczenia dla zabezpieczenia bytu zgodnie z SGB II. Dalsze informacje znajdują Państwo w » Merkblatt Leistungsberechtigte SGB II ohne Kranken-und Pflegeversicherungsschutz (Instrukcja Osoby uprawnione do świadczeń zgodnie z SGB II bez ochrony z ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego).

UWAGA

Centrum Aktywizacji Bezrobotnych ubezpieczy Państwa dopiero po przyznaniu zawniotkowanych świadczeń. Ubezpieczenie rozpoczyna obowiązywać co do zasady – także z mocą wsteczną – w pierwszym dniu, za który będą otrzymywać Państwo świadczenia. Jednak w przypadku konieczności skorzystania ze świadczeń kasy chorych po złożeniu wniosku ale przed przyznaniem świadczeń, nie posiadają Państwo jeszcze ubezpieczenia! Dlatego też przezornie należy skontaktować się z kasą chorych w sprawie tymczasowej ochrony ubezpieczeniowej Państwa i Państwa bliskich.

Z postanowienia o przydzieleniu świadczeń lub postanowienia zmieniającego wynikać będzie, w której kasie chorych są Państwo ubezpieczeni. Centrum Aktywizacji Bezrobotnych zgłasza Państwa kasie chorych moment

rozpoczęcia i zakończenia pobierania świadczeń oraz ewentualne przerwy.

UWAGA

W przypadku bezprawnego pobierania świadczeń (np.: na podstawie nieprawdziwych danych podanych podczas składania wniosku) należy liczyć się z koniecznością zwrotu Centrum Aktywizacji Bezrobotnych nadpłaconych świadczeń i składek na ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne.

W okresie niepobierania świadczeń dla zabezpieczenia bytu Centrum Aktywizacji Bezrobotnych nie opłaca Państwa składek na ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne.

Jednak Państwa ochrona wynikająca z ubezpieczenia zdrowotnego – niezależnie od pobierania świadczeń – jest dalej gwarantowana, jednak nie za pośrednictwem Centrum Aktywizacji Bezrobotnych. Powyższe dotyczy również okresu podczas trwania przyszłego albo bieżącego postępowania wszczętego z tytułu wniesienia sprzeciwu lub skargi. Jednak w celu realizacji Państwa ubezpieczenia zdrowotnego niezbędny jest **niezwłoczny** kontakt z Państwa kasą chorych albo towarzystwem ubezpieczeń zdrowotnych. Tam zostaną Państwo poinformowani o Państwa prawach i możliwościach zapewnienia ochrony w ramach ubezpieczenia zdrowotnego.

11.1.1 Prawo wyboru kasy chorych

W przypadku obowiązku ubezpieczenia w ramach ustawowego ubezpieczenia zdrowotnego Centrum Aktywizacji Bezrobotnych co do zasady zgłasza Państwa

do tej samej ustawowej kasy chorych, w której mieli Państwo ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne przed okresem pobierania świadczeń. Mogą Państwo wybrać inną kasę chorych, jeśli złożyli Państwo na czas wypowiedzenia w Państwa dotychczasowej kasie.

Jeśli dotychczas Państwo i dzieci żyjące z Państwem we wspólnocie potrzeb byli ubezpieczeni w ramach ubezpieczenia rodzinnego, to na początku okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych II mają Państwo prawo wyboru kasy chorych. W przypadku braku wyboru nowej kasy chorych będą Państwo obowiązkowo ubezpieczeni w dotychczasowej.

Zmiana przyczyny ubezpieczenia (np.: zasiłek dla bezrobotnych II bezpośrednio po zatrudnieniu podlegającemu obowiązkowi ubezpieczeniowemu) albo zmiana rodzaju świadczenia (np.: pobieranie zasiłku dla bezrobotnych II bezpośrednio po wzgl. oprócz pobierania zasiłku dla bezrobotnych) nie powoduje powstania nowego prawa wyboru kasy.

Będąc członkiem rolniczej kasy chorych nie mogą Państwo przejść do innej kasy.

Centrum Aktywizacji Bezrobotnych musi być w posiadaniu zaświadczenia o członkostwie w wybranej kasie chorych najpóźniej w terminie dwóch tygodni od złożenia wniosku.

Jeśli nie skorzystają Państwo z przysługującego prawa wyboru, uczyni to za Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

Prawo wyboru można wykonać na początku okresu pobierania świadczeń przy zachowaniu terminów związania i wypowiedzenia.

Osoby podlegające obowiązkowi ubezpieczenia związane są dokonaniem wyborem kasy chorych przez okres 18 miesięcy. Po tym czasie mogą Państwo wypo-

wiedzieć swoje członkostwo na koniec miesiąca, następującego po miesiącu następnym.

Decyzję w sprawie skuteczności wyboru kasy podejmuje wyłącznie kasa chorych a nie Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

W celu uzyskania dalszych informacji prosimy o kontakt z Państwa kasą chorych.

11.2 Ubezpieczenie NNW

Posiadają Państwo ubezpieczenie NNW, jeśli na polecenie Centrum Aktywizacji Bezrobotnych udają się Państwo do Centrum Aktywizacji Bezrobotnych lub innego miejsca (np. w celu przedstawienia się pracodawcy lub na badanie lekarskie). Ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków jest zapewnione także wtedy, gdy uczestniczą Państwo w dotowanych działaniach, np. we włączeniu do życia zawodowego. Jeśli posiadają Państwo ochronę ubezpieczeniową, podróż w obie strony w celu poszukiwania stanowiska pracy oraz pobyt są ubezpieczone od następstw nieszczęśliwych wypadków. Jeśli ulegną Państwo wypadkowi w drodze, w swoim własnym interesie muszą Państwo natychmiast zgłosić go w Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

11.3 Ubezpieczenie emerytalne

Pobieranie zasiłku dla bezrobotnych II nie wiąże się z posiadaniem ubezpieczenia obowiązkowego w ramach ustawowego ubezpieczenia emerytalnego. Centrum Aktywizacji Bezrobotnych przekaże jednak informacje na temat okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych II do zakładu ubezpieczeń emerytalnych, który następnie sprawdzi, czy okres ten podlega zaliczeniu.

Centrum Aktywizacji Bezrobotnych poinformuje Państwa, które okresy pobierania świadczeń zostaną zgłoszone do zakładu ubezpieczeń emerytalnych.

Dalsze pytania na temat okresów podlegających zaliczeniu prosimy kierować do Państwa Kasy Chorych.

11.3.1 Zgłaszanie do zakładu ubezpieczeń emerytalnych okresów bez pobierania świadczeń

W określonych, uregulowanych w prawie o ubezpieczeniach emerytalnych okolicznościach istnieje możliwość uwzględnienia okresu bezrobocia bez pobierania świadczeń jako okresu podlegającego zaliczeniu i zgłoszenia go przez przypisaną do Państwa agencję pracy do zakładu ubezpieczeń emerytalnych.

Jeśli są Państwo bezrobotni a ze względu na brak występowania stanu zapotrzebowania na pomoc nie przysługuje Państwu prawo do zasiłku dla bezrobotnych II, prosimy niezwłocznie zgłosić się jako osoba bezrobotna we właściwym urzędzie pracy – o ile Państwo tego jeszcze nie uczynili.

11.4 Dopłata do składek ubezpieczeniowych

Pomimo pobierania świadczeń nie zawsze będą Państwo podlegać obowiązkowi ubezpieczenia w ramach ustawowego ubezpieczenia chorobowego i pielęgnacyjnego. Jeśli posiadają Państwo dobrowolne ubezpieczenie ustawowe albo ubezpieczenie prywatne, wówczas w pewnych warunkach do Państwa składek ubezpieczeniowych będzie realizowana dopłata.

Pytania w sprawie kontynuacji prywatnego albo dobrowolnego ustawowego ubezpieczenia zdrowotnego/pielęgnacyjnego w czasie lub po zakończeniu pobierania świadczeń prosimy kierować do Państwa zakładu ubezpieczeń zdrowotnych. Dopłata do Państwa prywatnego albo dobrowolnego ubezpieczenia ustawowego możliwa jest również wtedy, gdy pobierają Państwo zasiłek socjalny. Od 2011 r. nie ma możliwości dopłat do składek na ubezpieczenie emerytalne.

PORADA

Dalsze informacje znajdą Państwo w » ulotce zatytułowanej „Dopłata do składek na ubezpieczenie zdrowotne i opiekę długoterminową (§ 26 SGB II).”

11.5 Dopłata do składek ubezpieczeniowych w celu uniknięcia stanu zapotrzebowania na pomoc

Jeśli nie przysługuje Państwu prawo do zasiłku dla bezrobotnych II albo do zasiłku socjalnego, gdyż np.: uzyskiwany przez Państwa dochód jest wystarczający w celu zabezpieczenia swojego bytu, Centrum Aktywności Bezrobotnych nie ubezpieczy Państwa w ramach ubezpieczenia zdrowotnego oraz pielęgnacyjnego. Jeśli nie mają Państwo innego ubezpieczenia zdrowotnego ani nie są ubezpieczeni w ramach ubezpieczenia rodzinnego (np.: przez małżonka, partnera życiowego albo jako dziecko członka w kasie chorych), muszą Państwo ubezpieczyć się we własnym zakresie. Otrzymają Państwo dopłatę, jeśli Państwa dochód nie jest wystarczająco wysoki, by można było opłacić z niego składki na ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne.

PORADA

Dalsze informacje znajdą Państwo w » **Merkblatt Zuschuss zu den Versicherungsbeiträgen der Kranken- und Pflegeversicherung zur Vermeidung von Hilfebedürftigkeit (§ 26 SGB II)** (Instrukcji Dopłata do składek na ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne w celu uniknięcia stanu zapotrzebowania na pomoc (§ 26 SGB II)).

12 Sankcje

12.1 Obniżenie i przepadek zasiłku dla bezrobotnych II/zasiłku socjalnego

W przypadku niewywiązania się z obowiązków bez ważnej przyczyny ustawa przewiduje następstwa prawne (sankcje) w różnej wysokości. Wysokość świadczenia jest wówczas obniżana albo przepada ono całkowicie.

UWAGA

Konsekwencją niewywiązania się z obowiązków pomimo pouczenia o następstwach prawnych lub posiadania wiedzy na ten temat zasiłek dla bezrobotnych II ulega obniżeniu na pierwszym etapie o 30 % przysługujących świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych przez okres trzech miesięcy.

Jeśli nie ukończyli Państwo jeszcze 25-go roku życia, stosuje się inne następstwa prawne. (patrz » Rozdział 12.5.)

Prosimy we własnym interesie uwzględnić następujące wskazówki, szczególnie w celu uniknięcia ewentualnych niekorzyści.

Z naruszeniem obowiązków mamy m.in. do czynienia, gdy pomimo pisemnego pouczenia o następstwach prawnych albo posiadając wiedzę na ten temat:

- wzbraniają się Państwo przed wypełnianiem obowiązków, określonych w umowie między urzędem pracy a bezrobotnym o konkretnych działaniach w

celu integracji z rynkiem pracy a w szczególności przed udowodnieniem, że podejmują Państwo wystarczające starania z własnej strony,

- wzbraniają się Państwo przed podjęciem lub kontynuowaniem zaoferowanej i dostosowanej do Państwa możliwości pracy, nauki zawodu, publicznej pracy dodatkowej lub dotowanego stosunku pracy lub też swoim zachowaniem uniemożliwiają Państwo ich podjęcie albo
- nie rozpoczną, przerwą lub dadzą Państwo powód do przerwania dostosowanych do Państwa możliwości działań związanych z integracją z rynkiem pracy.

12.2 Powtarzające się naruszanie obowiązków

Jeśli naruszają Państwo obowiązki w sposób powtarzający się mimo pouczenia o następstwach prawnych lub posiadania wiedzy na ten temat, zasiłek dla bezrobotnych II w razie ponownego naruszenia obowiązków obniża się o 60 % odnośnego świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych. W przypadku każdego kolejnego naruszenia obowiązków Państwa prawo do zasiłku dla bezrobotnych II jak i ochrona ubezpieczeniowa w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego przepada całkowicie.

Okres obniżenia świadczeń wynosi zawsze trzy miesiące.

PRZYKŁAD

Obniżenie w wys. 30 % od 01.03. do 31.05.
Kolejne naruszenie obowiązków ma miejsce 03.08,
decyzja nakładająca sankcję z 20.08.

W konsekwencji prawo do zasiłku dla bezrobotnych II ulega od
01.09. do 30.11. obniżeniu o 60 % świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych.

Jeśli nie ukończyli Państwo jeszcze 25-go roku życia, obowiązują Państwa inne następstwa prawne (patrz » **Rozdział 12.5**). Przypadek kolejnego naruszenia obowiązku nie występuje, jeśli od początku poprzedniego okresu obniżenia świadczeń minął więcej niż jeden rok. W przypadku obniżenia świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych o ponad 30% na wniosek istnieje możliwość przydzielenia w odpowiednim zakresie uzupełniających świadczeń rzeczowych (np.: bony żywnościowe). Jeśli w Państwa gospodarstwie domowym żyją niepełnoletnie dzieci, świadczenia te udzielane są z urzędu.

W przypadku całkowitego przepadku świadczenia należy mieć na uwadze, co następuje:

Wraz z przydzieleniem uzupełniających świadczeń rzeczowych wzgl. świadczeń posiadających wartość pieniężną (np.: bony żywnościowe) na powrót mamy do czynienia z pobieraniem zasiłku dla bezrobotnych II i obowiązuje ochrona ubezpieczeniowa w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego.

W przypadku braku udzielania uzupełniających świadczeń rzeczowych wzgl. świadczeń posiadających wartość pieniężną (np.: gdy Państwo z nich rezygnują) nie mamy do czynienia z pobieraniem zasiłku dla bezrobotnych II a tym samym nie obowiązuje obowiązek ubezpieczeniowy w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego w związku z faktem pobierania świadczeń. W tym czasie we własnym zakresie muszą Państwo uiszczać należne składki na ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne. Składki te nie będą opłacane przez Centrum Aktywizacji Bezrobotnych. Powyższe dotyczy również opłacania składek na prywatne ubezpieczenie zdrowotne.

12.3 Sankcje w przypadku niezgłoszenia się

Mają Państwo obowiązek osobistego zgłaszania się na wezwanie Centrum Aktywizacji Bezrobotnych. Jeśli po-

mimo pisemnego pouczenia o następstwach prawnych lub w posiadaniu wiedzy na ten temat Państwo tego nie uczynią, zasiłek dla bezrobotnych II zostanie na trzy miesiące obniżony o 10% odnośnych świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych.

PRZYKŁAD

Ze względu na niezgłoszenie się roszczenie za okres od 01.06. do 31.08. ulega obniżeniu o 10%.

Na kolejne zaproszenie na 10.07. również Państwo się nie stawiają, decyzja nakładająca sankcję z 21.07.

Konsekwencją jest obniżenie roszczenia od 01.08. do 31.10. ponownie o 10% świadczeń na pokrycie potrzeb regularnych. Roszczenie zostanie zatem obniżone w sierpniu, tj. w miesiącu zbiegu sankcji, o łącznie 20%.

12.4 Brak następstw w przypadku zaistnienia ważnej przyczyny

Sankcji nie nakłada się, jeśli są Państwo w stanie podać ważną przyczynę uzasadniającą Państwa zachowanie.

Z ważną przyczyną mamy do czynienia tylko wtedy, gdy przy analizie Państwa indywidualnych interesów oraz interesów ogółu Państwa interesy przeważają. Ponadto są Państwo zobowiązani do podjęcia dostosowanej do Państwa możliwości próby usunięcia, uniknięcia przyczyny albo do udowodnienia, że taka próba nie przyniosłaby skutku. Ponadto są Państwo zobowiązani do przyjęcia wzgl. wykonywania tylko pracy dostosowanej do Państwa możliwości.

Zasadniczo każdą pracę uznaje się za odpowiednią.

Jednak daną pracę uznaje się za niedostosowaną do Państwa możliwości, jeśli np.:

- jej wykonywanie zagrażałoby wychowywaniu dziecka w wieku poniżej trzech lat,
- nie ma możliwości pogodzenia jej z opieką nad członkami rodziny oraz gdy nie ma możliwości zapewnienia opieki w inny sposób albo
- pod względem fizycznym, intelektualnym lub psychicznym nie są Państwo w stanie wykonywać określonych prac.

12.5 Bardziej surowe następstwa dla osób uprawnionych do pobierania świadczeń w wieku poniżej 25 lat

Jeśli mają Państwo od 15-tu do poniżej 25-ciu lat, w razie pierwszego naruszenia obowiązków (wyjątek: niezgłoszenie się) uwzględnia się przez okres trzech miesięcy tylko koszty zakwaterowania i ogrzewania; z reguły wypłaca się je bezpośrednio wynajmującemu.

W przypadku powtarzającego się naruszania obowiązków również ww. koszty nie będą pokrywane przez okres trzech miesięcy a ochrona ubezpieczeniowa w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego przepada. Jeżeli później zadeklarują Państwo gotowość wywiązywania się z obowiązków, istnieje możliwość ponownego opłacania kosztów zakwaterowania począwszy od momentu złożenia przez Państwa deklaracji.

Oprócz tego na wniosek istnieje możliwość przyznania uzupełniających świadczeń rzeczowych (np.: bony żywnościowe). Jeśli w Państwa gospodarstwie domowym żyją niepełnoletnie dzieci, świadczenia te udziela się z urzędu.

W przypadku całkowitego przepadku świadczenia należy mieć na uwadze, co następuje:

Wraz z przydzieleniem uzupełniających świadczeń rzeczowych wzgl. świadczeń posiadających wartość pieniężną (np.: bony żywnościowe) na powrót mamy do czynienia z pobieraniem zasiłku dla bezrobotnych II i obowiązuje ochrona ubezpieczeniowa w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego.

W przypadku braku udzielania uzupełniających świadczeń rzeczowych wzgl. świadczeń posiadających wartość pieniężną (np.: gdy Państwo z nich rezygnują) nie mamy do czynienia z pobieraniem zasiłku dla bezrobotnych II a tym samym nie obowiązuje obowiązek ubezpieczeniowy w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i pielęgnacyjnego w związku z faktem pobierania świadczeń. W tym czasie we własnym zakresie muszą Państwo uiszczać należne składki na ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne. Składki te nie będą opłacane przez Centrum Aktywizacji Bezrobotnych. Powyższe dotyczy również opłacania składek na prywatne ubezpieczenie zdrowotne. Okres obowiązywania sankcji przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności Państwa przypadku indywidualnego może zostać skrócony do sześciu tygodni.

12.6 Warunki szczególne w przypadku młodzieży/uczniów poszukujących możliwości nauki zawodu

Centrum Aktywizacji Bezrobotnych może przekazać zadanie pośrednictwa w znalezieniu możliwości nauki zawodu do działu doradztwa zawodowego miejscowego urzędu pracy. Jeśli Centrum Aktywizacji Bezrobotnych skorzystało z tej możliwości, specjalista ds. integracji poinformuje Państwa o tym podczas pierwszej rozmowy, zwróci uwagę na Państwa prawa i obowiązki a w ramach umowy między urzędem pracy a bezrobotnym o konkretnych działaniach w celu integracji z rynkiem pracy ustali z Państwem odpowiednie kroki.

Wskazówki w sprawie sankcji mają zastosowanie w tym przypadku również w odniesieniu do zaproszeń oraz propozycji podjęcia pracy, które otrzymają Państwo z działu doradztwa zawodowego.

Naturalnie uwzględnia się szczególną sytuację młodzieży poszukującej możliwości nauki zawodu, podlegającej obowiązkowi szkolnemu (patrz także Instrukcja SGB II – Integracja z rynkiem pracy » **Rozdział 3.2**).

12.7 Szczególne aspekty podczas równoczesnego pobierania zasiłku dla bezrobotnych

Niezgłoszenie się lub okres karencji w agencji pracy prowadzi do nałożenia sankcji w kwestii zasiłku dla bezrobotnych II. Wysokość kwoty obniżenia zasiłku dla bezrobotnych II opisano w rozdziałach 12.1, 12.2, 12.3 i 12.5.

12.8 Sankcje w przypadku zasiłku socjalnego

W przypadku pobierania zasiłku socjalnego niewywiązanie się z obowiązków również może podlegać sankcjom tak jak w przypadku pobierania zasiłku dla bezrobotnych II (patrz **punkt 12.1**).

13 W jaki sposób traktuje się roszczenia wobec osób trzecich (przede wszystkim o alimenty, wynagrodzenie za pracę, odszkodowanie)?

Jeśli przysługuje Państwu albo innym członkom Państwa wspólnoty potrzeb, otrzymującym świadczenia dla zabezpieczenia bytu, roszczenie wobec osoby trzeciej (nie chodzi tu o innych świadczeniodawców) roszczenie to przechodzi na okres udzielania świadczeń przez Centrum Aktywizacji Bezrobotnych na mocy prawa na Centrum Aktywizacji Bezrobotnych. Państwa Centrum Aktywizacji Bezrobotnych staje się wówczas właścicielem tego roszczenia, jednak maksymalnie do wysokości świadczenia, które wypłaca lub wypłaciło Państwu albo innym członkom wspólnoty potrzeb. Część należności powyżej tej kwoty pozostaje należnością Państwa czy też innych członków wspólnoty potrzeb. W odniesieniu do przeszłości przejście roszczeń skutkuje tylko w przypadku powiadomienia osoby zobowiązanej o realizacji świadczeń.

Tego typu roszczeniem, przysługującym Państwu lub innym członkom wspólnoty potrzeb, może być np.:

- roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia się albo
- roszczenie do zachowku wobec spadkobierców albo roszczenie zwrotu z tytułu darowizny.

Warunki szczególne w przypadku roszczeń alimentacyjnych:

Istnieje także możliwość przejścia – na jednostkę odpowiedzialną za udzielanie świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego dla osób poszukują-

cych pracy – cywilnoprawnych roszczeń alimentacyjnych do wysokości udzielonych świadczeń, jeśli te nie są realizowane na Państwa rzecz w postaci comiesięcznych płatności bieżących.

Są to w szczególności następujące roszczenia:

- roszczenia alimentacyjne niepełnoletnich dzieci,
- roszczenia alimentacyjne pełnoletnich dzieci do momentu ukończenia pierwszej edukacji przygotowującej do zawodu,
- roszczenia alimentacyjne w przypadku separacji (jeśli są Państwo po ślubie albo Państwa związek partnerski został zarejestrowany) albo rozwodu,
- roszczenia alimentacyjne z tytułu narodzin (alimenty z tytułu opieki nad dzieckiem).

Co to oznacza dla Państwa? Roszczenia alimentacyjne brane są pod uwagę, gdy samotnie wychowują Państwo dziecko, rozstali się z małżonkiem/ką albo partnerem/ką życiowym/wą, rozwiedli się albo Państwa związek partnerski został rozwiązany. Roszczenia alimentacyjne mogą przysługiwać zarówno Państwu dziecku jak i Państwu.

UWAGA

Co do zasady nie mogą Państwo zrezygnować z roszczeń alimentacyjnych (np.: na mocy pisemnego porozumienia albo ustaleń ustnych z osobą zobowiązaną do zapłaty tych roszczeń) i w ten sposób zwolnić osobę zobowiązaną z obowiązku zapłaty. Powyższe również obowiązuje w szczególności w odniesieniu do przyszłych alimentów. Zasadniczo nie mogą się Państwo umawiać na zapłatę niższych alimentów w stosunku do tych, które by Państwu przysługiwały.

Roszczenia o wynagrodzenie za pracę wobec pracodawcy

Jeśli pracodawca winien jest Państwu jeszcze wynagrodzenie, np.: ponieważ wnieśli Państwo pozew skierowany przeciwko wypowiedzeniu wzgl. zakończeniu ograniczenia czasowego Państwa stosunku pracy, istnieje możliwość przejścia tych roszczeń o wynagrodzenie na jednostki odpowiedzialne za udzielanie świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego dla osób poszukujących pracy (chyba że owe roszczenia o wynagrodzenie za pracę przeszły już na urząd pracy) i dochodzenia ich przez Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

Powyższe obowiązuje również w sytuacji, gdy pracodawca nie przestrzega dolnej granicy wysokości wynagrodzenia, nie wypłaca Państwu przysługującego wynagrodzenia minimalnego albo wynagrodzenia ustalonego w umowie (układzie zbiorowym) lub gdy uzgodnione między Państwem a pracodawcą wynagrodzenie jest zbyt niskie, przez co narusza dobre obyczaje. Wówczas Centrum Aktywizacji Bezrobotnych może zasadniczo dochodzić różnicy pomiędzy zapłaconym a przysługującym Państwu zgodnie z prawem wynagrodzeniem za okres, w którym Państwo oraz członkowie Państwa wspólnoty potrzeb byli zmuszeni z tego powodu do pobierania uzupełniających świadczeń zgodnie z SGB II.

W jaki sposób traktuje się roszczenia wobec osób trzecich (przede wszystkim o alimenty, wynagrodzenie za pracę, odszkodowanie)?

UWAGA

Po przejściu roszczenia o wynagrodzenie tracą Państwo prawo dochodzenia go we własnym zakresie (czy też za pośrednictwem przedstawiciela). Ponadto ze względu na brak podstaw prawnych nie można prze-

nieść na Państwa z powrotem tego roszczenia, które przeszło na świadczeniodawcę.

Jeśli Państwo lub Państwa przedstawiciel nie mają w tej kwestii pewności, prosimy o kontakt z Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

Regres

Jeśli ze względu na doznanie urazu wskutek wypadku szkodowego muszą Państwo korzystać ze świadczeń w zakresie zasiłku dla bezrobotnych II, Centrum Aktywizacji Bezrobotnych ma obowiązek kontroli ewentualnych roszczeń regresowych przysługujących wobec sprawcy wypadku szkodowego. Również w takim przypadku regresu Państwa roszczenie wobec sprawcy szkody wzgl. ubezpieczyciela udzielającego ochrony w zakresie odpowiedzialności cywilnej z mocy ustawy przechodzi na Centrum Aktywizacji Bezrobotnych.

Typowe przypadki regresu:

- wypadki drogowe,
- wypadki przy pracy (m.in. wypadki w drodze do lub z pracy)
- wypadki na skutek naruszenia obowiązku nadzoru,
- wypadki na skutek naruszenia obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa ruchu (np.: naruszenie obowiązku odśnieżania i posypywania),
- przypadki ponoszenia odpowiedzialności cywilnej przez lekarzy (np.: błędy w sztuce lekarskiej, urazy porodowe),
- wypadki występujące podczas rekreacji (np.: wypadek podczas uprawiania sportu),
- urazy / wypadki spowodowane przez zwierzęta,
- czynny karalne (np.: uszkodzenie ciała),
- przypadki z zakresu odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z wadliwością produktu (np.: szkoda materialna).

Jeśli między odniesionym przez Państwa urazem a pobieraniem zasiłku dla bezrobotnych II zachodzi związek przyczynowo-skutkowy, czyli świadczenie socjalne zostało przyznane właśnie ze względu na ów uraz, Centrum Aktywizacji Bezrobotnych zwróci się do sprawcy szkody wzgl. ubezpieczyciela udzielającego ochrony w zakresie odpowiedzialności cywilnej celem dochodzenia roszczeń.

14 Ochrona danych

Centrum Aktywizacji Bezrobotnych potrzebuje Państwa danych, by mogło określić przysługujące prawa do świadczeń w zakresie zabezpieczenia podstawowego i wypłacić stosowne świadczenia.

Do wymaganych danych (dokumenty, poświadczenia) zaliczamy w tym kontekście również wyciągi z Państwa kont. Niezbędne są wyciągi z ostatnich trzech miesięcy z każdego konta prowadzonego przez członków wspólnoty potrzeb. W przypadku składania wniosku o kontynuację świadczenia okres ten wynosi sześć miesięcy.

Jednak mają Państwo możliwość zacierania odbiorców i tytułów przelewów na kopiach wyciągów z kont dla określonych operacji księgowania po stronie „winien”, które nie mają związku z Państwa świadczeniem z godnie z SGB II (składki na rzecz partii, związków zawodowych, organizacji religijnych itd.).

Nie wolno zacierania żadnych danych na temat operacji księgowania po stronie „ma”, stanów kont (saldo na końcu wyciągu) jak i operacji księgowania po stronie „winien”, do których odnosi się niniejsza ustawa (zapłata czynszu, koszty ogrzewania, zapłata za energię elektryczną, płatności alimentacyjne i składki ubezpieczeniowe itd.).

Kodeks socjalny chroni Państwa w szczególności przed nieuprawnionym wykorzystaniem Państwa danych osobowych. Można je gromadzić, przetwarzać i wykorzystywać tylko wtedy, gdy zezwala na to określony przepis prawa albo jeśli udzielił Państwo na to zgodę. Jeśli złożyli Państwo wniosek o wypłatę świadczeń, wówczas tylko Państwa niezbędne dane osobowe zostaną zarejestrowane i zapisane w plikach/aktach. Zgodnie z postanowieniami ustaw i z zachowa-

niem określonych terminów zostaną one zniszczone po zakończeniu postępowania w sprawie świadczeń. Mają Państwo prawo do żądania udzielenia informacji na temat danych, zapisanych w plikach manualnych lub prowadzonych w sposób zautomatyzowany albo przechowywanych w aktach, do ich poprawy lub – w przypadkach określonych w ustawie – również do żądania ich zablokowania albo usunięcia. Państwa dane osobowe mogą być również wykorzystane przez Centrum Aktywizacji Bezrobotnych w niezbędnym zakresie w celu realizacji innych zadań zgodnie z kodeksem socjalnym. Do innych placówek (np.: do kas chorych, podmiotów odpowiedzialnych za realizację ubezpieczeń rentowo-emerytalnych czy też innych urzędów) Państwa dane osobiste przekazywane są tylko w tym zakresie, w jakim dopuszcza to kodeks socjalny.

Opinie lekarskie zawierają dane socjalne podlegające szczególnej ochronie i zgodnie z § 76 ust. 2 nr 1 SGB X są wykluczone z przekazywania ich osobom trzecim jak np.: innym podmiotom odpowiedzialnym za obsługę świadczeń socjalnych czy też innym placówkom w rozumieniu § 35 SGB I, jeśli wyraźnie sprzeciwili się Państwo ich przekazywaniu.

Centrum Aktywizacji Bezrobotnych może zaangażować również placówki niepubliczne do gromadzenia, obróbki oraz wykorzystywania Państwa danych socjalnych. Jednocześnie zapewniono, by osoby trzecie, którym powierzono realizację powyższych czynności, zachowały poufność danych i miały dostęp do niezbędnych danych socjalnych tylko w konkretnych sytuacjach.

W celu uniknięcia nieuprawnionego korzystania ze świadczeń właściwe jednostki upoważnione są do zautomatyzowanego porównywania danych osób uprawnionych do pobierania świadczeń dotyczących

ich sytuacji ekonomicznej i osobistej z danymi innych świadczeniodawców – oraz określonych innych placówek (np.: z danymi Federalnego Centralnego Urzędu Podatkowego (BZSt) i danymi stowarzyszeń zawodowych ds. ubezpieczania wypadkowego oraz podmiotów odpowiedzialnych za ubezpieczenia społeczne) i w ten sposób do kontroli ich poprawności. Ponadto istnieje możliwość pozyskania informacji w Centralnym Rejestrze Pojazdów, Rejestrze Meldunkowym oraz Centralnym Rejestrze Obcokrajowców.

W celu uzyskania informacji o dochodzie i majątku wspólnoty potrzeb z określonej przyczyny w każdej chwili – również po wplynięciu postanowienia o przydzieleniu świadczeń – istnieje możliwość złożenia w BZSt wniosku o udostępnienie informacji w odniesieniu do każdego członka wspólnoty potrzeb. W przypadku wniosku o udostępnienie informacji BZSt przekazuje z instytucji kredytowych dane stałe dotyczące wszelkich kont (m.in. nazwisko właściciela konta, numer konta i uprawnienie do dysponowania), o ile od momentu likwidacji konta nie minęły więcej niż trzy lata.

W uzasadnionych pojedynczych przypadkach Centrum Aktywizacji Bezrobotnych w celu wyjaśnienia kwestii związanych ze świadczeniami mogą przeprowadzić dochodzenie zewnętrzne – w szczególności wizytacje w domu. W przypadku uzasadnionego podejrzenia nieuprawnionego korzystania ze świadczeń wizytację w domu można przeprowadzić również bez zapowiedzi. Pracownicy terenowi wylegitymują się na początku wizytacji w domu i przedstawiają przyczyny takiego działania. Ze względu na nienaruszalność mieszkania zgodnie z § art. 13 ustawy zasadniczej (Grundgesetz) mają Państwo prawo do odmowy wstępu do domu. Zgoda na wizytację w domu jest dobrowolna i nie należy do Państwa obowiązków współdziałania. Dlatego też nie można odrzucić Państwa wniosku tylko ze względu na odmowę wizytacji w domu. Jeśli jednak nie

ma możliwości sprawdzenia w inny sposób zgłoszonego przez Państwa zapotrzebowania, to fakt ten może prowadzić do odrzucenia przyznania zawnioskowanego świadczenia.

STRESZCZENIE

Pracownicy Centrum Aktywizacji Bezrobotnych zarejestrują tylko te Państwa dane, które są niezbędne w kontekście pracy (wyliczenie świadczenia albo pośrednictwo).

Państwa obowiązkiem jest udzielanie zawsze informacji kompletnych i zgodnych z prawdą.

W przypadku podania nieprawdziwych danych narażają się Państwo na ryzyko wszczęcia postępowania w sprawie wykroczenia albo postępowania karnego.

Ogólne rozporządzenie UE w sprawie ochrony danych: informacje na temat przetwarzania danych

Ochrona danych osobowych jest niezwykle istotną kwestią. Ogólne rozporządzenie UE w sprawie ochrony danych (GDPR/RODO) reguluje i zwiększa poziom ochrony danych osobowych na terenie Europy. Przetwarzanie danych osobowych przez Centrum Aktywizacji Bezrobotnych jest zgodne z przepisami prawnymi, w szczególności z przepisami dotyczącymi GDPR/RODO i ustawodawstwem socjalnym.

Więcej informacji na temat przepisów dotyczących ochrony danych zgodnie z GDPR/RODO można znaleźć na stronie

» www.arbeitsagentur.de/datenerhebung.

Praktyczne wskazówki i porady końcowe

15 Dowód dla innych urzędów i instytucji

Fakt, że pobierają Państwo świadczenia w zakresie zabezpieczenia podstawowego dla osób poszukujących pracy, mogą Państwo udowodnić przedkładając postanowienie o przydzieleniu świadczeń z Centrum Aktywizacji Bezrobotnych oraz dowód ostatniego przelewu świadczeń (np.: na podstawie wyciągu z konta).

Raz do roku wzgl. po zakończeniu okresu pobierania świadczeń otrzymają Państwo z Centrum Aktywizacji Bezrobotnych dowód pobierania świadczeń. Będą na nim widniały okresy, w których pobierali Państwo świadczenia.

Prosimy starannie przechowywać te dokumenty!

WSKAZÓWKA

Dowód pobierania świadczeń mogą Państwo wykorzystać np.: w celu złożenia wniosku do centrum poboru opłat ARD, ZDF i Deutschlandradio o zwolnienie z opłaty radiowo-telewizyjnej. Razem z Państwem postanowieniem o przydzieleniu świadczeń przesłane zostanie automatycznie zaświadczenie do przedłożenia w centrum poboru opłat.

Prosimy złożyć wniosek o zwolnienie z opłaty radiowo-telewizyjnej możliwe najszybciej. W przypadku późniejszego zawnioskowania powstaną Państwu niekorzyści, gdyż zwolnienie będzie mogło nastąpić wówczas dopiero w późniejszym terminie.

16 Porady praktyczne

16.1 Oszczędzać – tylko jak?

Jeśli kontrolują Państwo wydatki, ewidencjonując je w książce budżetowej, widzą Państwo, jaki jest rozkład przepływów pieniężnych.

W ten sposób dzięki ukierunkowanym działaniom będą Państwo w stanie optymalnie gospodarować wpływami i wydatkami i z góry rozplanować swoje finanse.

PORADA

- Prosimy umieszczać tygodniowo w portfelu tylko tyle pieniędzy, na ile pozwana Państwa budżet.
- Przed zakupami prosimy sprawdzić, czego Państwo faktycznie potrzebują i sporządzić listę zakupów. Prosimy następnie kupować tylko to, co znajduje się na liście zakupów.
- Przed zakupem prosimy porównać oferty specjalne i dopasować do nich plan żywieniowy.
- Niektóre produkty markowe są dostępne pod inną nazwą, przy czym jakość pozostaje taka sama a cena jest znacznie niższa, ponadto produkty niemarkowe również mają dobrą jakość.
- Prosimy kupować duże opakowania tylko wtedy, gdy faktycznie są tańsze od mniejszych ilości oraz gdy mają Państwo możliwość ich dłuższego składowania lub zamrożenia.
- Prosimy kupować mniejsze ilości produktów, jeśli dotychczas dużo Państwo wyrzucali.
- Gotowanie we własnym zakresie jest tańsze i zdrowsze niż używanie gotowych produktów.
- W zarządzie transportu miejskiego prosimy zapytać o bilet socjalny.
- Prosimy złożyć wniosek o zwolnienie z opłaty radiowo-telewizyjnej (patrz strona 79).

- Prosimy zapytać w urzędzie miejskim/gminnym o ewentualne ulgi.
- Prosimy zapytać o zniżki podczas imprez kulturalnych albo rekreacyjnych.
- Prosimy zapytać swojego operatora telekomunikacyjnego o taryfy socjalne.

16.2 Praco, przybywam! – aplikacja

Pierwsze wrażenie często decyduje o zaproszeniu na rozmowę kwalifikacyjną. Państwateczka aplikacyjna jest pierwszą rzeczą, którą potencjalny pracodawca otrzyma na Państwa temat. Prosimy o możliwie najwyższą staranność w odniesieniu do treści i formy listu motywacyjnego jak i pozostałych dokumentów aplikacyjnych.

Poniższe dokumenty w podanej kolejności powinny być częścią kompletnej, pisemnej aplikacji:

- list motywacyjny,
- życiorys w formie tabelarycznej, ewentualnie zdjęcie,
- kopia ostatniego świadectwa szkolnego,
- ewentualnie zaświadczenia o praktykach lub kursach (certyfikaty / dokształcanie się).

PORADY

Najlepiej sporządzić dokumenty aplikacyjne przy pomocy komputera na białym papierze formatu A4, krawędź – 2,5 cm.

- List motywacyjny i życiorys, które zawsze trzeba sporządzać na nowo, przedkłada się w oryginale, natomiast świadectwa lub zaświadczenia tylko w postaci czytelnej kopii.
- Należy unikać błędów i zwracać uwagę na czystość i brak pozaginanych rogów dokumentów.
- Należy sprawdzić, czy data i dane osobowe w liście motywacyjnym oraz życiorysie pokrywają się.

- List motywacyjny należy podpisać odręcznie. Dzięki temu list sprawia wrażenie dokumentu osobistego.
- Przed wysłaniem dokumentów warto dać je do sprawdzenia przyjaciółom lub krewnym, by stwierdzić, czy napisali je Państwo w sposób jasny, wyraźny i bezbłędny oraz czy zaprezentowali się Państwo w sposób przekonujący.
- Najlepiej zrobić sobie kopie każdej aplikacji, by wiedzieć, co Państwo napisali, gdy zostaną Państwo zaproszeni na rozmowę kwalifikacyjną.
- Kompletne dokumenty prosimy włożyć do specjalnej teczki aplikacyjnej albo skoroszytu z klipem (nie dziurkować) w następującej kolejności: życiorys, kopie świadectw w kolejności chronologicznej (najpierw najbardziej aktualne). List motywacyjny należy dołączyć luzem. Następnie wkładamy wszystko do dużej, sztywnej koperty (nie zginać).
- Prosimy nie zapomnieć o zapisaniu na kopercie Państwa nazwiska i adresu jak również poprawnych danych odbiorcy.
- Należy uważać, by nakleić odpowiedni znaczek pocztowy a kopertę ewentualnie zanieść na pocztę osobiście.
- Centrum Aktywizacji Bezrobotnych wesprze Państwa w staraniach aplikacyjnych w formie doradztwa a na wniosek mogą Państwo otrzymać zwrot kosztów aplikacji.

STRESZCZENIE

Państwa dokumenty aplikacyjne są pierwszą drogą do nowego miejsca pracy.

Dlatego warto zarezerwować sobie wystarczającą ilość czasu na ich sporządzenie a w razie potrzeby lub niejasności poprosić o radę przyjaciół lub krewnych.

Pracownicy Centrum Aktywizacji Bezrobotnych również chętnie pomogą przy sporządzaniu aplikacji.

Spis hasel A-Z

D	
Dochód	50 i nast.
Dostępność	16
E	
Edukacja i uczestnictwo	57 i nast.
K	
Koszty adekwatne	39
Kwoty wolne	51 i nast.
M	
Majątek	56 i nast.
Młodzież poszukująca możliwości nauki zawodu	72
N	
Nieobecność w miejscu zamieszkania	17
Niezgłoszenie się	69
O	
Obowiązek zgłoszeniowy	16
Okres, na który przyznano świadczenia	48
Osoby uczące się zawodu	44 i nast.
Oszczędzanie	82 i nast.
P	
Podstawowe obowiązki	15 i nast.
Postanowienie	13, 28 i nast.
Pożyczka	42
Przelew	47
Przeprowadzka	39 i nast.
S	
Sankcje	68 i nast.
Składanie wniosku	13 i nast., 22 i nast.
Sprzeciw	29
Świadczenia dla osób uczących się zawodu	44
Świadczenia jednorazowe	43
Świadczenia na edukację i uczestnictwo	57 i nast.
Świadczenia na pokrycie potrzeb dodatkowych	37

Świadczenia na pokrycie potrzeb regularnych	36 i nast.
Świadczenia na pokrycie potrzeb związanych z kosztami zakwaterowania i ogrzewania	39
Świadczenia priorytetowe	32
Świadczenie rzeczowe	42.
Świadczenia w zakresie zabezp. podstawowego	27, 30
U	
Ubezpieczenie emerytalne	63 i nast.
Ubezpieczenie pielęgnacyjne	59 i nast.
Ubezpieczenie NNW	63.
Ubezpieczenie zdrowotne	59 i nast.
Uczniowie, młodzież podlegająca obowiązkowi szkolnemu	57 i nast., 72
Urlop	16
W	
Ważna przyczyna	70
Właściwość	12
Z	
Zajęcie	48
Zasilek dla bezrobotnych II	10 i nast., 30
Zasilek socjalny	10, 34
Zdolność do pracy zarobkowej	31
Zwrot	19 i nast.

Inne instrukcje/linki

Instrukcje te poinformują Państwa o usługach i świadczeniach Państw urzędu pracy:

Instrukcja 1	dla osób bezrobotnych
Instrukcja 1a	dla osób częściowo bezrobotnych
Instrukcja 3	Usługi pośrednictwa i świadczenia
Instrukcja 5	Zwolnienia podlegające zgłoszeniu
Instrukcja 6	Wsparcie dokształcania zawodowego
Instrukcja 7	Zatrudnianie pracowników zagranicznych w Niemczech
Instrukcja 8a	Zasiłek wypłacany pracodawcom i przedstawicielom zakładowym z tytułu wykonywania pracy w ograniczonym wymiarze czasu
Instrukcja 8b	Zasiłek wypłacany pracownikom z tytułu wykonywania pracy w ograniczonym wymiarze czasu
Instrukcja 8c	Transfery
Instrukcja 8d	Zasiłek z tytułu wykonywania pracy w ograniczonym wymiarze czasu w przypadku przestojów sezonowych
Instrukcja 10	Zasiłek dla pracowników z tytułu upadłości pracodawcy
Instrukcja 11	Oferty doradztwa zawodowego
Instrukcja 12	Wsparcie uczestnictwa w życiu zawodowym
Instrukcja 14	Łagodne przejście na emeryturę
Instrukcja 16	Umowy o dzieło – zatrudnianie pracowników zagranicznych z krajów spoza UE
Instrukcja 16a	Umowy o dzieło – zatrudnianie pracowników z nowych krajów UE
Instrukcja 17	Uwzględnianie odszkodowań z tytułu zwolnienia
Instrukcja 18	Kobiety i zawód

Instrukcja 20	Zasiłek dla bezrobotnych a zatrudnienie za granicą
Instrukcja	Wskazówki na temat wspierania internatów
Instrukcja SGB II	Zabezpieczenie podstawowe dla osób poszukujących pracy – zasiłek dla bezrobotnych II/zasiłek socjalny/ integracja z rynkiem pracy
Instrukcja § 26 SGB II	Dopłata do składek na ubezpieczenie zdrowotne i pielęgnacyjne
Instrukcja § 26 SGB II	Dopłata do składek ubezpieczeniowych w celu uniknięcia stanu zapotrzebowania na pomoc

Wyżej wymienione oraz inne instrukcje znajdują Państwo na stronie internetowej Federalnej Agencji Pracy pod następującą ścieżką: » www.arbeitsagentur.de > **Arbeitslos und Arbeit** inden w sekcji „Merkblätter und Formulare”, **WEITERE DOWNLOADS**

Mogą tam Państwo znaleźć również wybrane ulotki przetłumaczone na różne języki.

Aktualne informacje dotyczące usług i świadczeń oferowanych przez urząd pracy mogą Państwo znaleźć również w Internecie pod adresem » www.arbeitsagentur.de

Wydawca

Federalna Agencja Pracy

Wydział świadczeń pieniężnych i prawa

Świadczenia pieniężne i prawo SGB II

Sierpień 2018

www.arbeitsagentur.de

Produkcja

GGP Media GmbH, Pößneck